

DO TEKY

ČASOPIS LORM z.s. – ZIMA

81
2014

LORM

SPOLEČNOST PRO HLUCHOSLEPÉ
SOCIETY FOR THE DEAFBLIND

VERŠE • SLOVO ŠÉFREDAKTORA • ZPRÁVY Z LORMU •
NAD DOPISY ČTENÁŘŮ • MÍSTO MÉHO SRDCE • PŘÍBĚH
• PRÁVNÍ PORADNA • ZDRAVÍ • HAF • INFORMACE •
HLUCHOSLEPÉ OSOBNOSTI • ZE SVĚTA • SPOLEČENSKÁ
KRONIKA • ZÁLIBY • VZKAZY MOUDRÝCH • RECEPTY

6 • CENY HIERONYMA LORMA ROZDÁNY!

18 • MÍSTA KLIDU A UVOLNĚNÍ

25 • JAK SE ZVÝŠÍ DŮCHODY OD 1. LEDNA 2015?

38 • ROBERT J. SMITHDAS

VERŠE – Každoroční dopis Ježíškovi	3
SLOVO ŠÉFREDAKTORA.	4
ZPRÁVY Z LORMU	6
Ceny Hieronyma Lorma rozdány!	6
Světlo na konci tunelu	7
Co znamená zkratka „z.s.“?	8
Okénko do Libereckého kraje a Prahy.	9
NAD DOPISY ČTENÁŘŮ	12
Ohlédnutí.	12
Životu nebezpečný doprovod.	15
Vánoční přáníčka	17
MÍSTO MÉHO SRDCE	18
Místa klidu a uvolnění	18
Všude tam bych chtěla žít....	20
PŘÍBĚH	21
Jak jsem si užil prvních šest desítek (2. část).	21
PRÁVNÍ PORADNA	25
Jak se zvýší důchody od 1. ledna 2015?	25
Vláda schválila výměnu průkazů pro postižené bez posudků	27
Senát schválil zrušení zdravotnických poplatků	29
ZDRAVÍ – Ombudsman pro zdraví začne nově pomáhat nemocným i zdravotníkům.	30
HAF	34
SLUŽEBNÍ PLEMENA PSŮ PRO HANDICAPOVANÉ (16. část)	34
Bernský salašnický pes je rodinný přítel a dobrý hlídač.	34
INFORMACE	36
Novinky v oblasti kompenzačních pomůcek.	36
OSOBNOSTI ZE SVĚTA HLUCHOSLEPÝCH	38
Robert J. Smithdas	38
ZE SVĚTA – Evropské fórum zdravotně postižených	39
SPOLEČENSKÁ KRONIKA	42
ZÁLIBY	44
LÉČIVÉ A AROMATICKÉ BYLINY	44
Anýz pomáhá proti kašli a nadýmání	44
Z LITERÁRNÍ ČINNOSTI HLUCHOSLEPÝCH LORMÁKŮ	46
Doteky	46
Podoby lásky	47
VZKAZY MOUDRÝCH	49
RECEPTY	50

*Jste-li okouzleni krásou barev, zvuků,
neděkujte tomu štěstí přede mnou,
raději podejte mi bez rozpaků ruku,
abych šla s vámi a ne za stěnou.*

VERŠE

Každoroční dopis Ježíškovi

Mám před domem starou poštovní schránku
zrovna ji kopec sněhu zdobí
Beru papír, obálku a známku,
píšu každoroční dopis Ježíškovi:

Přeju si, Ježíšku, ať hlavně jsem zdravá,
ať šťastní jsou, veselí ti, co mám ráda,
ať zem se netočí naruby pozpátku,
ať každé z dětí má večer svou pohádku.

Sníh víří zběsile, hustě a sladce,
dopisy mizí v bílé už schránce
Musím si pospíšit, než celá zapadá,
stejně mě jiné přání nenapadá

než

Přeju si, Ježíšku, ať hlavně jsem zdravá,
ať šťastní jsou, veselí ti, co mám ráda,
ať zem se netočí naruby pozpátku,
ať každé z dětí má večer svou pohádku.

Prošlapat závějí ke schránce musím
pak nacpu jí psaní do slepené pusy
Doufám, že přežije, nadějí bude hřát...
Rok s rokem spojí se a já zas budu psát:

Přeju si, Ježíšku!

SLOVO ŠÉFREDAKTORA

Milí čtenáři!

Ani se mi nechce věřit, jak ten čas rychle a neúprosně ubíhá! Opět se nezadržitelně blíží doba adventu s vánočními svátky a konec roku, který je tradičně spojený s oslavami Silvestra a vstupu do roku nového. V nejstarších dobách prvobytně pospolné společnosti byli lidé odkázáni na zákony přírody, ve kterých byly určujícími jevy pouze období sucha a dešťů. Řídili se časem tepla a zimy, který byl ještě navíc vymezován přírodními ději v jejich okolí. Později, jak se lidská společnost začala rozvíjet, tak potřebovala lépe synchronizovat a plánovat svou činnost. Moudrý člověk však dokázal rozpoznat čtyři roční období (tj. jaro, léto, podzim, zima), které vedly k vynálezu kalendářů. Ve starém Římě používali kalendář, který sestavil druhý římský král Numa Pompilius, žijící na přelomu 8. a 7. století před Kristem. Počátek roku tedy souvisí se zavedeným římským kalendářem, ve kterém však nový rok začínal 1. března, neboť tehdy měl rok pouze deset měsíců. Později k nim přibyly leden a únor a teprve roku 153 před Kristem byl začátek roku přesunut na 1. ledna. Přes jeho mnohé nepřesnosti ve výpočtu dnů se stal prvním kalendářem na evropském kontinentu, který revolučním způsobem ovlivnil dějiny lidstva. Od roku 46 před Kristem až do roku 1582 platil juliánský kalendář, upravený císařem Juliem Caesarem. Od současného gregoriánského kalendáře, zavedeného v roce 1582 papežem Řehořem XIII., se lišil tím, že za přestupný rok počítal všechny roky, které byly dělitelné čtyřmi. Rozdíl mezi kalendářem juliánským a gregoriánským je v současné době 13 dní. Východní křesťanské církve, z nichž mezi nejrozšířenější patří pravoslavná a řeckokatolická, však gregoriánský kalendář nepřijaly a svátky dodnes slaví podle kalendáře juliánského. Proto v zemích, kde východní křesťanství převažuje (například v Rusku, Srbsku, Rumunsku, Bulharsku a Řecku) a které

se juliánským kalendářem řídí, slaví Vánoce až 7. ledna a Nový rok 14. ledna. V českých zemích se však oslavy Nového roku začaly šířit až v průběhu 15. století a v 16. století se tento původně církevní svátek natrvalo ujal jako občanský, a to zřejmě díky tisku kalendářů.

Hlavním tématem tohoto zimního čísla Doteků jsou zprávy z víkendové konference, spojené s 11. Valnou hromadou LORMu, která se uskutečnila ve dnech 16. až 19. října 2014 ve Sporthotelu Tichá Orlice v Ústí nad Orlicí. Součástí této konference bylo také vyhlášení výsledků 5. ročníku literární a výtvarné soutěže o Cenu Hieronyma Lorma, tentokrát na téma Kolik podob má láska. Dále zde byly schváleny úpravy stanov včetně změny názvu naší organizace, o kterých se dočtete v článku ředitelky LORMu Petry Zimermanové. Za přečtení určitě stojí nevšední postřehy a dojmy z města nad řekou Orlicí od Václavy Turkové, jedné z účastnic konference. Do tohoto vydání vašeho oblíbeného časopisu je zařazena ještě celá řada dalších příspěvků, tak se zejména hluchoslepí čtenáři mají na co těšit!

Radostné a pokojné prožití vánočních svátků, naplněné štěstím, milými dárečky pod stromečkem a stálým úsměvem ve tváři, do nového roku 2015 hlavně hodně životního optimismu, fůru dobré pohody, mír a světlo v duši, samozřejmě také dobré počtení upřímně přeje Váš

Zdeněk Sedláček

ZPRÁVY Z LORMU

Ceny Hieronyma Lorma rozdány!

Tvůrčí osobnosti z řad hluchoslepých převzaly v sobotu 18. října během slavnostního večera ceny za svoji uměleckou tvorbu na společné téma Kolik podob má láska. Vyhlášení výsledků 5. ročníku soutěže o Cenu Hieronyma Lorma proběhlo o víkendu na konferenci spolku LORM v Ústí nad Orlicí. Hlavní Cenu odborné poroty, velké dřevěné srdce za 1. místo v kategorii poezie, převzala paní Václava Turková za báseň Doteky. Porota dále udělila v kategorii próza 1. místo panu Františku Hynkovi za povídku s názvem Podoby lásky.

Vedle Ceny odborné poroty byly vítězům předány i Ceny veřejnosti na základě hlasování, které po celé září běželo na webových stránkách www.lorm.cz. Největší počet elektronických hlasů v kategorii poezie získala báseň Hádala se duše s tělem paní Olgy Opavské, v kategorii próza mělo u veřejnosti největší úspěch dílo s názvem Paprsek lásky od stejné autorky paní Olgy Opavské. Do elektronického hlasování se zapojilo přes 300 osob.

Letos došlo při hlasování k zajímavé shodě u vybraných děl ze strany odborné poroty a veřejnosti, hluchoslepá autorka Olga Opavská převzala během sobotního večera hned čtyři ceny.

Na konferenci byly zpřístupněny všechny přihlášené básně a povídky, které si mohli návštěvníci přečíst ve zvětšeném černotisku a Braillově písmu. Výtvarná díla zde byla rovněž vystavena a právě samotní účastníci akce rozhodli hlasováním o vítězi výtvarné soutěže. Suverénně největší počet hlasů získal keramický triptych Podoby lásky a vybojoval jeho autorce, paní Lence Křepinské, první místo.

Na webových stránkách www.lorm.cz lze najít celkové výsledky soutěže i vítězná literární díla. Soutěž byla pořádána pod záštitou a za laskavé podpory Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška.

*Petra Zimermanová
ředitelka LORM z.s.*

Světlo na konci tunelu

Milí čtenáři Doteků,

od letošního jara vás v každém čísle Doteků seznamuji s vývojem událostí kolem financování našich služeb pro hluchoslepé. Kromě katastrofického podfinancování od začátku února řešíme, zda nás MPSV nechá v celostátním dotačním programu, nebo nás donutí zcela nesmyslně přejít do krajského programu. To by představovalo obrovskou administrativní zátěž a spoustu rizika.

Koncem září, před uzávěrkou podzimního čísla Doteků, jsme stále ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV ČR) neměli žádné stanovisko a odpověď na zásadní otázku, zda máme na rok 2015 žádat u všech 14 krajů jednotlivě, nebo celostátně u MPSV! Až ve čtvrtek 2. října po ránu jsem měla z MPSV klíčový telefonát, který po devíti měsících únavných jednání přinesl paprsek naděje do veškerého našeho pracovního úsilí, a já opět spatřila světlo na konci tunelu! Nepřeháním!

Metodička z MPSV mi sdělila, abychom na rok 2015 zažádali na všechny naše 4 služby v celostátním programu! Jedná se o strategické rozhodnutí a velké vítězství rozumu ve prospěch našich hluchoslepých klientů. Celé to začalo špatným rozhodnutím ze strany MPSV už před 2 lety a to mělo za následek katastroficky hubený letošní rok z pohledu financování. Doufejme, že toto krizové období a naprosté nepochopení charakteru našich služeb ze strany zástupců MPSV je za námi a čeká nás klidnější období.

Na rok 2015 jsme k termínu uzávěrky (3. listopadu 2014) podali žádost o dotace na všechny naše 4 registrované služby. To nám však nedává žádné záruky, že dotace dostaneme v plné nebo částečné výši. Protože dotace jsou vždy pouze jen na jeden rok a není na ně právní nárok, nemá nikdo z poskytovatelů-žadatelů jistotu, v jaké výši mu dotace bude přidělena. Výsledek dotačního řízení se odhadem dozvíme na přelomu ledna a února 2015, finanční prostředky na financování služeb nám budou zaslány nejdříve koncem března (1. splátka).

Což v praxi znamená, že na provoz organizace a služeb musíme mít každý rok rezervu, z které uhradíme náklady za první tři měsíce roku.

Jinými slovy, nadále žijeme v době nejisté, jisté však je, že jsme pro příštích několik dlouhých let vyhráli strategickou bitvu!

Proto nám držte prosím palce, ať se v příštím roce místo nekonečného dohadování s úředníky můžeme opět plně soustředit na rozvíjení kvalitních sociálních služeb pro hluchoslepé!

*Petra Zimermanová
ředitelka LORM z.s.*

Co znamená zkratka „z.s.“?

Možná jste si v názvu naší organizace všimli nové zkratky a říkáte si, co vlastně znamená? Na podzimní víkendové konferenci LORM v Ústí nad Orlicí se v sobotu 18. října 2014 konala 11. Valná hromada LORM, kde byly mimo jiné schváleny úpravy našich stanov. Od 18. října 2014 se naše organizace stala oficiálně i podle názvu spolkem. Právní název naší organizace je „LORM – Společnost pro hluchoslepé z.s.“, nebo zkráceně „LORM z.s.“. Zkratka „z.s.“ znamená „zapsaný spolek“. Tyto změny vyplynuly z nového občanského zákoníku platného od 1. ledna 2014. Na našich webových stránkách již najdete upravenou verzi stanov: <http://www.lorm.cz/o-lorm/stanovy/>.

Na programu Valné hromady byly i volby kandidátů do funkce předseda, člen Výkonné rady a Dozorčí rady. Členové, kteří hlasovali prezenčně a korespondenčně, si na další čtyřleté období zvolili následující zástupce:

Předseda

- Pavel Nepraš

Výkonná rada

- Mgr. David Berenreiter
- Miloslav Koklar
- Pavel Nepraš, předseda Výkonné rady
- Mgr. Lenka Veverková
- Ing. Jiřina Vlčková

Dozorčí rada

- Mgr. Hana Dvořáková
- Mgr. Irena Honzáková
- Marie Tesková

Za nás za všechny gratuluji všem nově zvoleným zástupcům našeho spolku a přeji jim hodně nápadů, energie a výdrže! A jménem všech členů bych ráda poděkovala předsedovi, členům Výkonné a Dozorčí rady, kteří věnovali jako dobrovolníci spoustu svého volného času naší organizaci v předchozím funkčním období 2012–2014! Dovolím si za nás za všechny členy i klienty říci, že si jejich podpory velmi vážíme!

*Petra Zimermanová
ředitelka LORM z.s.*

Okénko do Libereckého kraje a Prahy

Vážení a milí Lormáci,

můj první půlrok v Libereckém kraji uplynul jako voda a já už se mohu ohlédnout za tím, co se tu během minulých měsíců přihodilo. Především bych ale moc ráda poděkovala všem Lormákům z Liberecka, kteří mne tak mile mezi sebe přijali a znovu dokola mi mimo jiné trpělivě vysvětlují, jak se kam dostanu a kde co je.

První liberecký klub, kterého jsem se zúčastnila, začal tak trochu symbolicky prohlídkou zdejší radnice. Paní průvodkyně nám představila historii této krásné novorenesanční budovy z konce 19. století a předvedla nám ty nejpůsobivější části – největší dojem na nás asi udělala nádherná, dřevem obložená obřadní síň. Postáli

jsme také na balustrádovém balkóně a shlíželi dolů na náměstí stejně jako už před námi mnohé významné osobnosti, které zde hovořily k lidem shromážděným dole – ať už to byl třeba císař František Josef I., Edvard Beneš či Václav Havel.

Několik libereckých klubů jsme strávili rukodělnou činností – glazovali jsme keramiku, navlékali korálky, drhali či s předstihem tvořili vánoční přání pro sponzory. Jeden klub byl také věnován bylinkám: kdo mohl, přinesl čerstvě natrhané bylinky, a pak jsme podle vůně či vzhledu poznávali ty známé a byli překvapováni těmi dosud nepoznanými. Dovídali jsme se také, k čemu je která bylinka dobrá, a bylo opravdu úžasné zjišťovat, kolik zajímavého každý ví. Určitě také používáte majoránku, dobromysl nebo tymián, ale zkusili jste už třeba saturejku, libeček nebo šalvěj? Rozmarýn, levanduli či meduňku? Všechny čerstvé a voňavé? A potom, když je nasušíte, můžete si z nich vyrobit třeba relaxační vonnou sůl, která pomáhá, voní a krásně vypadá, tak jako jsme to na klubu udělali my.

V říjnu za námi do klubovny dorazila paní Brodská z Městské policie Liberec. Přišla nám říci, co dělat, abychom omezili nebezpečí, která na nás leckde číhají, a jak si poradit v některých ohrožujících situacích. Všichni to vlastně tak trochu víme, ale musíme to občas slyšet znova, abychom si uvědomili, že je potřeba být obezřetný. Paní policistka ostatně svůj výklad prokládala případy z praxe, které dokládaly, že je nutné nic nepodceňovat. Jak nosit (a jak nenosit) tašku, jak si uložit peněženku, jak se zachovat, když na ulici najdeme injekční stříkačku – to všechno je dobré si uvědomit a znát. Dostali jsme také užitečné informační materiály a mohli jsme si zkusit fungování „zvukového bodyguarda“ – pomůcky, která nám může přivolat pomoc, když jsme v nebezpečí, nebo třeba zaplašit agresivního psa. A vlastně bylo také moc příjemné vědět, že v Městské policii Liberec pracují takoví vstřícní lidé jako paní Brodská, kteří se opravdu snaží o co nejpohodovější život občanů.

Už se těším na naše další liberecká klubová setkání a vůbec na všechna setkání s Lormáky z krásného Libereckého kraje!

A protože moje působnost nespadá jen do Libereckého kraje, ale i do Prahy a blízkého okolí, pojďme společně nahlédnout i sem:

První, čeho si tu určitě každý všimne, je plno aktivních Lormáků, lidí nejen z Prahy, ale i z velmi širokého okolí, kteří do Prahy neváhají cestovat. Jistě ale vědí proč, vždyť se tu pořád něco zajímavého děje. A nejen přímo ve městě samotném – na jaře a v létě nás počasí vylákalo i za jeho hranice.

V červnu jsme vyrazili do Berouna. Rádi jsme se schovali před pálícím sluncem mezi kamenné zdi starobylého Jenštejnského domu, kde sídlí muzeum, a prohlédli si exponáty, týkající se převážně zdejšího kraje. Ve stínu besídky na dvoře na nás pak čekaly připravené nápoje a mnoho dalších zajímavých předmětů – osahali jsme si dávnověké trilobity, zabubnovali na starý vojenský buben a poslechli si písničky, které nám pan průvodce přehrál na starém tahacím flašinetu. Přes půvabné náměstí se dvěma branami jsme se pak vydali do gotického kostela sv. Jakuba Staršího poslechnout si výklad zdejšího pana faráře a obdivovat barokní interiér.

Jiného horkého letního dne jsme se vypravili do Lán. Nejprve jsme zamířili na místní hřbitov. Hrob T. G. Masaryka, kde jsou pohřbeni i další členové jeho rodiny, nás překvapil svou prostotou. Poté jsme zamířili do Muzea TGM. Muzeum je umístěno v nově rekonstruované, prostorné budově, bývalé sýpce. Bylo otevřeno roku 2003. Najdeme zde mnoho předmětů spojených s naším prvním prezidentem a jeho rodinou, ale také s dobou, v níž žil. Prohlédli jsme si dobové oblečení či mobiliář, předměty týkající se světové války, ale také obrazy členů Masarykovy rodiny, jejich osobní předměty či posmrtné masky prezidenta a jeho manželky Charlotty. Naší poslední zastávkou v Lánech byl park, v němž jsme obdivovali budovou zámku střeženou hradní stráží a po cestičkách vinoucích se mezi zastřiženými trávníky a vzrostlými stromy jsme dorazili až ke krásným bílým skleníkům plným exotické květeny.

V létě jsme také navštívili Muzeum MHD v Praze, kde mnozí zavzpomínali na své dětství či mládí – při pohledu na řady letitých tramvají a autobusů nešlo si

nevybavit, jak jsme s nimi jezdili před dvaceti, třiceti, čtyřiceti lety. Některé vozy však už na vlastní kůži nezažil nikdo – vždyť tu byli krasavci i století staří, krásně nazdobení. Kdo by si ale nechtěl vyzkoušet posezení na dřevěných lavicích třeba v takové primátorské tramvaji s tepaným znakem města na dveřích?

Poslední letní výlet jsme si udělali vlastně už na podzim – dojeli jsme do Nelahozevsi, kde se nad Vltavou tyčí nádherný renesanční zámek plný cenných obrazů a dalších uměleckých předmětů, které během století nashromáždila roudnická větev rodu Lobkowiczů, jíž zámek patří. Mohli jsme tak obdivovat originály obrazů od světoznámých malířů, například Rubense či Veroneseho. Na konci prohlídky jsme se pak mohli přenést do starých dob, kdy jsme si v jednom z nádherných zámeckých sálů nasadili barokní klobouky a ovívali se vějíři. A když už jsme byli v Nelahozevsi, nemohli jsme minout ani rodný dům Antonína Dvořáka. Prohlédli jsme si jeho rodnou světničku i hudební nástroje, na které Mistr kdysi hrával.

V létě jsme stihli navštívit také zámek Berchtold či botanickou zahradu v Malešicích, ale o těchto výletech jste si už mohli přečíst krásné vyprávění v minulém čísle Doteků. A o dalších zážitcích si ještě jistě přečtete v budoucnu, protože Lormáci z Prahy a širokého okolí se rozhodně nehodlají nudit ani v následujících měsících.

*Marie Švábová
terénní sociální pracovnice Praha*

NAD DOPISY ČTENÁŘŮ

Ohlédnutí

Letošní Valná hromada a vyhlášení 5. ročníku soutěže o Cenu Hieronyma Lorma se konaly na víkendové konferenci v Ústí nad Orlicí. Pobyt jsem si i přes nepříjemné zdravotní potíže užila docela pěkně. Programová nabídka byla bohatá a pro mne to bylo první seznámení se s tímto městem. Město se rozkládá v údolí řeky Orlice

a je obklopené kolem dokola zelenými kopci. První dva dny však mrholilo, pršelo a byla mlha, ale zima nebyla.

Po příjezdu jsme byli pozváni do Hernychovy vily, jejímž majitelem byl někdejší vlastník ústecké textilky. Vila byla honosná, se širokým schodištěm, dvěma patry a výše ještě pokračovalo úzké točité schodiště na vrchol věže. Dnes je tu městské muzeum se zimní zahradou a v každé místnosti samostatná výstava. Například v jedné z nich byl orloj, starý nábytek a figuríny oblečené podle módy z doby, kdy žil továrník Hernych. Kdesi byly sochy od místního sochaře Quida Kociana. A v jedné místnosti, no, to jsem nevěřila vlastním dobrým sluchadlům, když mi Maruška Švábová četla, že výstava je věnována nejstaršímu řemeslu. To jsem tedy ještě nikde neviděla! A opravdu – bylo vystaveno průhledné prádélko, labutěnky, obrázky, jak pán přepočítává peníze, novinové výtisky, příšerné nástroje používané pro potraty, a tak podobně. Někteří jsme si vyšlápli schody nahoru a z ochozu byla na dosah socha sv. Floriánka s helmou a jakousi kropicí hadicí v ruce. Florián je ochránce hasičů, ale také byl prý patronem stavitele této vily, proto asi zdobí průčelí tohoto domu, aby jej chránil od požáru.

Krásný barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie z 18. století byl postaven na místě starého kostelíku za pouhých šest let. Je součástí historického centra města. Místní pan farář nám opravdu moc pěkně povyprávěl na druhý den našeho pobytu o historii stavby, uměleckých dílech, zajímavostech a nakonec zahrál i na varhany. Též někteří z účastníků si hru na varhany vyzkoušeli. Panna Maria Nanebevzatá je zobrazována na modrém pozadí obrazu s dvanácti hvězdami kolem hlavy. Tento motiv dvanácti hvězd na modrém pozadí se dostal na vlajku EU. Tím chtěl autor vlajky zdůraznit, že Evropa stojí na křesťanských základech... Ke kostelu se váže pověst o obrazu ústecké Panny Marie. Žena s dítětem Ježíšem a čtyři andělé za nimi prý zdobí mnohé domácnosti ve městě. V Ústí nad Orlicí je velká tradice papírových betlémů, největší je prý až 5 metrů dlouhý a 2 metry široký. Každoročně se kolem Vánoc konají výstavy všech těchto betlémů, které malovali místní lidoví malíři. A další zajímavostí je korouhev na vrcholu věže kostela.

Pověst praví, když se orlice dívá k řece, že má žízeň a bude pršet. Hned jakmile jsme vyšli z kostela, zeptala jsem se Marušky, kamže ta orlice kouká. Odpověděla mi: „Sice nevím, kterým směrem se řeka nachází, ale určitě žízeň má,“ neb do tváří nám padaly kapky deště.

Odpoledne byl pro nás zorganizován koncert v místní základní umělecké škole. Holčičky a také už velké slečny v červených sukýnkách a jeden kluk mezi nimi v černých kalhotách zpívali jen pro nás. Celou půl hodinu! Zpěv byl prokládán různými vtipnými pohybovými efekty dětí, takže jsme se bavili ohromně všichni, slyšící i neslyšící. Zdena mi říkala: „To byl pro mne největší zážitek, pozorovat, jak neslyšící celý ten koncert s nadšením sledují.“ Paní sbormistryně pak hrála na harmoniku na našem slavnostním večírku.

Já jsem si nechtěla nechat ujít hřbitov se sochami Quida Kociana. Mám moc ráda tahle tichá, pietní místa, kde se uzavírá životní pouť známých i neznámých lidí. Hřbitov se nacházel nedaleko našeho hotelu, kde vůně chryzantém, tlející listí i drobný déšť umocňovaly podzimní atmosféru. Na hrobě rodiny Kocianů je vytesaná busta usmívajícího se dědečka, jak ji ztvárnil jeho vnuk. K vidění byla spousta starých náhrobků se sochami poutníka, anděla, klečící a rozjímající dívky, vojáka... Spousta krásných soch a uprostřed hřbitova vysoký kříž s Ježíšem a u paty kříže stojí lkající žena. Na náhrobcích byly dávné nápisy, jako „zde odpočívá zemský městský lékař a vdova po zemském městském lékaři“, či „absolvent obchodní akademie“. Pro nás trochu úsměvné, ale zaznívá tu duch tehdejší doby. Mně se snad nejvíce líbil prostý hrob se sochou poutníka. Prohlédla jsem si snad každý záhyb nařasené kamenné látky jeho pláště a vůbec jsem nebyla k utržení. Ale Maruška trpělivě obdivovala sochy a náhrobky a ticho pietního místa kolegiálně se mnou.

Večer jsme se všichni usadili v salóнку hotelu a vydali jsme se na cestu dvouletou minulostí. Zdena nás provedla posledními dvěma roky, kterak se co událo v naší organizaci LORM od poslední Valné hromady. Dalo by se říci cesta „od hromady ke hromadě“. Petra k tomu připravila pestrou paletu fotek z různých akcí

a událostí, které z databáze vybrala a promítala. Každý si mohl představit a připomenout všechnu tu mravenčí práci i hezká setkání.

Další den už vypukla Valná hromada a u mne vypukla jakási nevíтанá viróza. Přesto po dopoledním hlasování jsem se rozhodla jít spolu se skupinkou turistů, kteří si to namířili na rozhlednu nad městem. Nejprve jsme šli po cyklostezce údolím řeky Orlice a sluníčko už se konečně ukázalo v plné své kráse i podzimní síle. Bylo to krásné pohlázení na vzduchu a v přírodě. Když však zdatní turisté začali stoupat křížovou cestou nahoru do kopce, vzdala jsem to a vrátila se s Maruškou zpět do hotelu a celý ten slavnostní večer a slavnostní noc jsem proležela v hotelovém pokoji s kyblíčkem u postele. A můj anděl strážný Maruška mi snášela modré z nebe v podobě hořkého čaje, povzbuzovala a občas, když jsem já nezvládla obsah kbelíčku vyprázdnit, se hned s jejím příchodem stalo.

Později mi přišla oznámit čerstvou novinku, že jsem vyhrála se svou básní první místo u odborné poroty. Měla jsem z toho velikou radost, vůbec jsem s tím nepočítala. Vlastně jsem dlouho byla přesvědčena, že se letos do soutěže ani nezapojím, nic mne nenapadlo, o čem bych mohla psát, ač téma bylo opravdu široké i krásné. Ale čas od času jsem se nad tématem zamýšlela. Až jednoho červnového rána jsem se probudila, svítilo sluníčko a mne to vylákalo hned na zahradu. A ohromně mne překvapilo, jaké bylo teplo. A já si řekla: „No, tohle miluju!“ a hned jsem měla úsměv na tváři. A napadlo mne – vždyť vlastně díky tomu, co milujeme, stojí náš život za to. A o tom ty moje verše jsou. Jsem tedy moc ráda, že veršům bylo rozumět, a všem, kdo mi dali hlas, opravdu upřímně děkuji.

Václava Turková

Životu nebezpečný doprovod

Mám rád nabídnuté doprovody, nikdy neodmítnu. Je to i moje rada všem: nabídnutý doprovod zbytečně neodmítejte – když jdete sami a někdo vám nabídne do-

provod, poznáte nového člověka, promluvíte. Kdybych šel s rodinným příslušníkem, nevím, kudy jdeme nebo koho potkáváme. S nabídnutým doprovodem se dovím, kde ten člověk pracuje, poznám jeho výšku, poznám, zda je to žena nebo muž, když má 180 cm, zeptám se ho na basket. Lidi rádi povídají a já z několika slov třeba vytuším, jak zdraví lidé žijí, jaké mají problémy atd. Lidé tak také poznají, že slepec může mít zájem i o způsob života druhého člověka, nejen o sebe. Proto rád počkám na nabídku náhodného doprovodu.

Náhodný doprovod nikdy neodmítám, ani když cestu znám, protože vím, že ne všichni postižení jsou samostatní. Kdybych odmítl, ten odmítnutý by do budoucna třeba už nikomu pomoc nenabídl. Když jsou lidé rozhodnutí pomoci, mají motivaci pomoci – někteří jsou věřící, někteří jsou skauti, někdo má postiženého v rodině, někdo je zvědavý (ti se většinou ptají: „Jak se vám to stalo?“) atd. A očekávají, že tu pomoc přijmeme.

Doslýchám se například o jedné nevidomé, která hrubě odmítá pomoc („Starejte se o sebe“). Třeba má špatné zkušenosti, to nevím, ale ty lidi odmítá a lidi pak říkají: „My jsme se báli vám nabídnout pomoc, protože tady chodí jedna paní a je na nás hrubá...“

Také proto já doprovod nikdy neodmítám.

A tak jednou takhle kývám holí a ptám se: „Jsem prosím už u žlutého paneláku?“ Lidé se rozhlédnou a někdo řekne: „Já bych vás tam odvedl, ale tady je paní, ta bydlí ve vašem domě.“

„Já vás tam dovedu,“ říká ta paní.

„Kdybyste byla tak hodná.“ Hledám loket její ruky a musím dost vzpažit, protože její loket je ve výši mé hlavy.

Brzy zjišťuji, že nejdeme mým oblíbeným chodníkem, ale zkratkovou pěšinkou, která je plná hrbolů, takže nemůžu plně kontrolovat svou chůzi a musím se plně spolehnout na její ruku. Ale vtom najednou zakopnu o kořen. Padám, ale loket té paní mě nepustí. Místo abych padal na napřáženou ruku dopředu, padám proto na záda a spadnu zády na zem.

„Počkejte, já vám pomůžu.“ Její ruka nahmátne můj opasek na břicho a vyzdvihne mě za něj do výšky. „Postavte se nohama na zem,“ říká, ale moje nohy a ruce

mávají ve vzduchu. Marně se snažím nahmátnout zem.

„To byste mě musela dát níž.“

Ochotně mě pustí a já padám na jakési ostré kamínky. V ten okamžik stoupá moje úcta k fakírům, kteří podobně jako teď já dokáží ležet na ostrých hrotech. Převracím se na kolena a zjišťuji, že jsou to vlastně suché borovicové šišky. Pokouším se vstát, ale to už zase ruka té paní hmatá po mých zádech, kde mám opasek, a její hlas upozorňuje, že mi ráda pomůže se zvednout. Hrozím se, že se vše bude opakovat. V duchu si vyčítám, že jsem těch pár kroků domů nešel samostatně, ale zásada je zásada, jestliže přijímám každý nabídnutý doprovod, nemohu si vybírat.

Konečně stojím na třesoucích se nohou. Vidím, že jsem se nijak vážně nezranil a mohu navázat další hovor.

„Jak to mám daleko ke dveřím mého domu?“

„Asi deset metrů.“

„Já jsem poznal, že jste asi nějaká sportovkyně?“

„No, nejsem, ale měřím 193 centimetrů a potřebovala bych shodit tak 20 kilo, mám 117 kilogramů.“

Okamžitě jsem si představil tu obryni a vedle ní sebe, třesoucího se trpaslíka. Pak se svěřte náhradnímu doprovodu!

Podle výšky lokte tedy poznám výšku doprovodu, poznám, zda je to žena či muž i přibližný věk, jestli je to kuřák, jestli má vypito nebo ne (protože chodím ven i v noci a takových je dost) a hned si vymyslím nedotěrnou otázku, jakou sílu asi ten člověk má, abych byl dopředu připraven.

Viktor Sedlář

Vánoční přáníčka

Psal se 4. listopad 2014. Byl pěkný den. Sluníčko svítilo, podzim hýřil barvami. Krásně se nám za doprovodu Jany vykračovalo od autobusové zastávky do naší malé, ale útulné klubovny v Jindřichově Hradci. Je zajímavé, že tento klub patří mezi nejnavštěvovanější.

Sešli jsme se, abychom vyrobili vánoční přáníčka pro

sponzory. Asi nejen já, ale i ostatní Lormáci si uvědomují, jak jsou pro nás sponzoři důležití, že nebýt jejich finanční pomoci, nemohly by se konat třeba naše kluby, které jsou vždy s pestrým programem.

Po malém občerstvení kávou, čajem a také vánočkou, kterou přinesla Andulka, jsme se pustili do výroby. Já s Milenou jsme vyšívaly zvonečky a hvězdičky, ostatní nalepovali stromečky a komety na papír. Práce nám šla rychle od ruky a zbylo i dostatek času na povídání.

Snad se naše přání budou líbit! Rádi je přichystáme i příští rok a všem sponzorům moc děkujeme.

Marcela Peterková

MÍSTO MÉHO SRDCE

Místa klidu a uvolnění

Dosti často poslouchám Křesťanské vysílání a Doteky víry, jsem však dost kritický k tomu, když mě ta či ona církev dává jakoby jasné odpovědi a směřuje myšlení lidí tím či oním směrem. Kdysi jsem rád navštěvoval kostely a chrámy a nezkoumal jsem, které z těch mnoha církví patří. Hlavně že tam zrovna nikdo nebyl, nebo když tam bylo jen několik lidí, také tak zadumaných jako já. Vnímal jsem ten prostor jako dobré místo k zastavení se, zklidnění a rozjímání. Mám však rád i jiná místa, kde se člověk může vytrhnout z toho dnešního shonu, zastavit se, nechat na sebe působit onen klidný a vznešený prostor i čas. Nemusí to být jen chrám, i v přírodě jsou taková místa klidu a uvolnění.

Slyšel jsem v rádiu jednoho kněze, který to asi cítil podobně. Řekl to s nadsázkou a já jsem mu svým způsobem dal za pravdu: „Když Bůh dokončil stvoření světa, pohlédl a zjistil, že je to dobré. Ale přece jen tomu něco chybělo, a tak ještě nakonec stvořil Českomoravskou vysočinu, to proto, aby se měl kde procházet.“

Je to tak. Českomoravská vysočina je sice náš nejrozsáhlejší geologický útvar, ale má všechno takové

jakési přiměřené – louky, lesy, potůčky, říčky, jezírka i tůně, kopce i skály a překrásná údolí. Asi ne nadarmo odtud pochází celá řada spisovatelů a umělců, ale i ti ostatní sem přicházejí, aby tu načerpali inspiraci, aby tu načerpali energii a sílu té krásy všude kolem.

A ty říčky a potůčky! Jedny se ubírají k Severnímu moři a o kousíček vedle zase směřují kamsi na opačnou stranu k moři Černému. Celá Vysočina je krásná, ale Jihlavské vrchy tolik neznám. Zato ve Žďárských vrších jsem doma, vždyť jsem rodilý Žďárák. Máme tu dokonce řeku, která čarovala. Film, který se tak jmenuje, začíná ve žďárském Amylónu a hrdina filmu se přes Prahu vrací nazpět proti proudu té čarující řeky, nazpět do toho Amylónu, ale i do svého mládí. Dnes již Amylón neexistuje. Musel ustoupit jiné stavbě. A jestli někdy budete mít možnost film „Řeka čaruje“ zhlédnout, tak neváhejte. Je to krásná pohádka pro dospělé.

Člověk, který ztrácí zrak zvolna a pomalu, si postupně i zvyká. Pamatuje si však krásy přírody, nádherná zákoutí řek, potůčků, slyší šumění vody a vzpomíná, jak se cítil dobře pod rozložitými korunami stromů, které se skláněly nad vodní hladinou, až se někde dotýkaly větví stromů na protějším břehu a vytvářely klenbu nad tím zázrakem, takže se člověk v těch místech cítil jako ve vznešeném chrámu. Rád jsem poslouchal šumění vody a zpěv ptáčků v těch skrytých a duši člověka povznášejících chrámech přírody.

Podobných míst na té řece jsem měl celou řádku. Tam jsem se vždy usadil, rybářský prut odložil vedle sebe a vychutnával ten klid a tu nádheru kolem.

A radoval jsem se i z drobností a maličností. A z té úžasné svobody. Znal jsem ona místa, znal jsem řeku metr za metrem. To všechno, i tisíce a tisíce dalších zázraků, to všechno je pryč. I ta svoboda zajít si tam, kam to člověka táhne. Z automobilu to vidět není. Dnes, když mě dcera někam veze, ukazuji na údolí, kde si ty krásy pamatuji, a říkám: „Tam je řeka, tam jsem znal každý kámen, skálu, zátočinu i tišiny, louky a stromy.“ Já si to pamatuji. A lituji řidičů, kteří jedou, jedou a neví.

Také vždy, když si vzpomenu na letiště v Henčově, jak všechny trable a starosti zůstaly kdesi dole, jak křídla

letadla zněla šuměním vzduchu v tom nebeském prostoru, jak letadlo poslouchalo každou moji myšlenku, každý můj pohyb tak přesně, jako bych s tím strojem splynul v jednu bytost, tak si vždy říkám, zda je dobře něco takového zažít. Tu krásu, velebnost, pocit svobody a volnosti nelze slovy popsat. Měl jsem tohle zažít, nebo ne? Sice bych nevěděl, o co jsem slepotou ochuzen, ale zase bych ten pocit nepoznal.

Dodnes nevím, co je lepší: vědět, nebo nevědět? A tak si každý nese to svoje trápení sám v sobě. Nikdo jiný to nemůže pochopit, i kdyby se snažil sebevíc.

František Hynek

Všude tam bych chtěla žít...

Místo mého srdce je mnoho. Při mých cestách jsem vždycky našla místo, které mě zaujalo, kdy jsem si říkala, že tady bych chtěla žít, jako třeba na Capri v Munteho nádherné zahradě vysoko nad mořem, nebo v malém městečku v Itálii, kde je na každém kroku románský kostel či klášter, nebo v Provence s rozsáhlými poli levandulí, nebo poblíž sněhobílých Dolomitů, které jako by se vznášely v oblacích. Srdce mi usedalo nad zádumčivostí norské krajiny s hlubokými fjordy, chtěla bych žít v některém z amerických národních parků, chtěla bych žít ve španělské Andalusii, všude tam, kde je příroda. Ale také bych mohla žít v New Yorku, Paříži, San Francisku, Rio de Janeiru a dalších městech. Všude tam jsem nechala kousek srdce. Všude tam bych chtěla žít, ale musela jsem se vracet domů. Nerada.

Ale když jdu uličkami staré Prahy, po Kampě a malostranských zahradách, tak zjišťuji, že i tady doma je místo mého srdce.

Stanislava Kníchalová

PŘÍBĚH

Jak jsem si užil prvních šest desítek (2. část)

Ředitelka společnosti LORM paní Petra Zimermanová mě požádala o článek pro Doteky a paní Zdena Jelínková to pak upřesnila, že to má být něco o mně, o co bych se mohl podělit se čtenáři. Rád jsem pro sympatické lidi a spolupracující sdružení článek odsouhlasil, ale pak jsem se zarazil. Jak psát o sobě, aby to nebylo sebestředné? A jak se o sobě rozepsat, abych čtenáře neunavoval něčím, co je jen moje? Přiznávám ale, že jsem toho o sobě napsal vlastně už dost, a to do různých fejetonů a do knih „Nevidáno“ a „Zavřené oči“. Byly to různé fejetony a drobné povídky, ve kterých nešlo o mne, ale o nějakou myšlenku, názor, anekdotu, ke kterým jsem použil tu či onu epizodu ze svého života, abych si nemusel vymýšlet a abych si za napsaným stál jako za životem ověřenou skutečností. A tak mě napadlo vybrat ze starších i novějších článků a uvedených knih pár epizod, upravit je a spojit do jednoho celku. Zrovna v srpnu mám potkat svou šedesátku a k té vyjde moje třetí a možná už poslední kniha „Tady stojíte dost blbě“, takže jsem se svými texty dost zabýval a mám je ještě v hlavě. Jdu tedy vybírat a spojovat a hledat, co mi jednotlivé desítky let v mém životě darovaly. A jelikož mi život přinesl postupnou ztrátu zraku, bude to také o ní.

Poslání

Povzbudivý míchá lék
básník Míra Michálek

Pardál a kolo

Tohle trápí pardály
proč má kolo pedály
proč se na něm šlape
těžko pardál chápe

V noci ho to trápí
zkoumá svoje tlapy
takhle tomu přivykl
nekoupí si bicykl

Bude tlapat po svých tlapách
s kolem by se nejspíš natáh
pak by místo „pardále“
říkali mu „padale“

Pátá a šestá desítka aneb probíhá přistání na zemi

Bylo nutno vrátit se z výletu do nesmrtelná, opustit éru bezmezná energie a nekonečného času, dobu výkonného středního věku. Přišla pozdní dospělost, předvoj doby třídění důležitého a méně důležitého, doby zamyšlení se, k čemu to vše vlastně bylo.

Handicap mi těsně před čtyřicítkou přinesl zajímavou práci plnou setkání s lidmi, jako bylo třeba to následující:

„Kam to jdeš? Dávej pozor!“ káravě říká pěkně upravená a přes svůj věk stále dobře udržovaná dáma svému poněkud méně upravenému a nepřiliš udržovanému nevidomému manželovi, muži zjevně mírnému a smířenému s osudem. Přitom ho zezadu prostrkává mezi futrem a křídlem dveří a otlouká s ním neústupné dřevo. Pán, říkejme mu třeba Miller, neprotestuje, zatímco já, tehdy ještě dosti vidící pracovník organizace nevidomých a slabozrakých, vnitřně protestuji. Jelikož se tato situace poněkolkáté opakuje, příležitostně oné dámě taktně vysvětluji, jak správně doprovázet nevidomého.

Paní Millerová můj výklad se zájmem vyslechne, fundovaně ho doplní o další detaily, které zná z rekončičních pobytů, a její muž si manželčinu péči pochválí. Pak se zvednou a odkráčejí. Při východu z místnosti se stane něco pro mne zcela nečekaného. Ona dáma se opět zezadu chopí svého manžela a začne ho znovu „stěhovat“ jako skříň. Strká ho před sebou a vytýká mu, že neumí odhadnout, kde jsou futra a křídlo otevřených dveří. Tak to je jedna z tisíců epizod.

Šéf

Uchopíme kravatu
uvážem ji na tátu
na nohy mu dáme boty
a pak hajdy do roboty
na úřadu ať si mele
ve své funkci ředitele

Nebo tahle z povodní v Praze před dvanácti lety:

Ještě napůl spící vnímám vzdálený naléhavý a nepřerušovaný zvuk houkajících policejních aut. Chvilí přemýšlím co se děje. Ke všemu ještě zvoní telefon. Kdo tak brzy volá? Ve sluchátku mě překvapí neklidný hlas jedné dobrovolnice. Omlouvá se, že nám asi nepomůže se čtvrtčním výcvikem. Od tří v noci je vzhůru, musela se evakuovat a je už za Prahou u rodičů. Neví, co bude dál. Ledová informační sprcha mne dokonale probudila. Povodeň je tady! Celé úterý přecházím od televize k rozhlasu, telefonujeme si s přáteli. Běží čas a je to pořád horší. Středa. Obvolávám přátele a některé dobrovolníky, jak na tom jsou. Jednu z těch nejaktivnějších nemohu zastihnout, buď odjela ještě před povodní na zahraniční dovolenou, nebo má problémy, bydlí někde u Vltavy. Jindy usměvavá podnikatelka má vytopenou firmu a omlouvá se, že vytištění našeho materiálu nebude možné. Ruším čtvrtční akci. Jedna z pozvaných je uvězněna ve čtvrtém patře na nábřeží a sleduje hrozivě se valící řeku z okna. Do práce se nedostanu, je za řekou. Dozvídám se, že máme odpojenou techniku, neboť několikadenní déšť si našel cesty do našich prostor. V klubovně chytají vodu do kýblů. Proti tomu, co se děje venku, to jsou ovšem jen směšné kapičky. Utíkají další dny. Dobrých zpráv mnoho není, i když vlastně ty o dobrovolnících stojí za to. Mluví se o nich v rozhlase, televizi, ale i mezi lidmi v okolí. Dobrovolník pečující o naše počítače, jinak správce sítě jednoho úřadu, nyní organizuje stavbu protipovodňových hrází a po jejich protržení pracuje v centru pomoci. Evakuovaná dobrovolnice z úterního rána je už zapojena jako dobrovolnice v evakuačním centru.

Nadační fond Českého rozhlasu organizuje pomoc nevidomým postiženým povodněmi včetně průvodcovské služby, která je v dopravním zmatku velmi potřebná. My máme dobrovolníky proškolené v dovednostech bezpečného doprovázení nevidomých. Jsem zvědav, kolik lidí bude reagovat na výzvu odvysílanou v rozhlase, kolik jich k nám přijde. Z desítek přihlášených je pozváno vždy čtrnáct. Poprvé přichází čtrnáct, podruhé už dvacet lidí. Někteří přivedli kamarády, jedna

maminka dceru a jiná dcera maminku. Lidé se krátce představují – studenti středních a vysokých škol sociálních i naprosto nesociálních směrů, důchodkyně, které mají čas a rády by ho využily pro druhé, nezaměstnané ženy ve středním věku, velmi zaměstnané ženy ve středním věku, muži jen dva. Ale mnoho mužů pracuje jinde při vyklízení bahna. Mluvíme o umění naslouchat, o vzájemném respektu, umění říkat ne, o míře spolurozhodování s nevidomým a o vymezení „zakázky“, co je prostor pro dobrovolníka a co už pro profesionálního pracovníka... Témat je mnoho a času málo. Ukazujeme doprovázení, dobrovolníci chodí ve cvičných dvojicích s fiktivním nevidomým po chodbách a po schodech. Ptáme se a oni odpovídají, oni se ptají a my odpovídáme.

To asi stačí, už chápete. Okamžik, tedy sdružení, kde pracuji, přinesl do naší země dobrovolnictví pomáhající nevidomým lidem. Vlastně jsem to vymyslel já, na to jsem hrdý. Za čtrnáct let jsme do pomáhání zapojili více než pět stovek dobrovolníků.

Šestá desítka let končí. Co říct na závěr? Mám štěstí, že mám práci a že mám práci, kterou jsem z velké části sám vymyslel, a že mám práci, která pomáhá stovkám nevidomých a slabozrakých lidí z Prahy i odjinud. A k tomu mám manželku, syna a dva vnuky. Ten jeden mi nedávno řekl: „Dědo, to je škoda, že k nám nemůžeš brzy přijet.“ A to je tak zhruba vše. Těch šest desítek let mě naučilo, že sice jsou na světě čarodějnice, ale že je tady mnoho jiného, co pomáhá proti uhranutí. A abych nezapomněl, v životě mi pomáhal taky jeden kouzelnický vynález, totiž humor. Snad vám těch několik básniček, kterými jsem své vyprávění proložil, vyvolá úsměv na tvářích...

Závěrečné odhalení

Jsem docela slušný slepec
kdybych občas něco nekec
myslel bych že někdo jiný
napsal tyhle ptákoviny

**Pane Miroslave Michálku, DĚKUJEME,
a těšíme se na další desítky!
S přáním jen toho nejlepšího**

*Zdena Jelínková
metodička LORM z.s.*

PRÁVNÍ PORADNA

Jak se zvýší důchody od 1. ledna 2015?

V dubnu 2014 schválila vláda vedená premiérem Bohuslavem Sobotkou navýšení důchodů od 1. 1. 2015. Zatímco v lednu 2014 se průměrný důchod zvýšil jen cca o 45 Kč, od příštího roku by měly důchody narůst o podstatně vyšší sumu. V následujícím souhrnu jsme pro vás připravili základní informace o tom, jaké jsou plány na valorizaci důchodů od začátku roku 2015.

Důchody se mají v roce 2015 zvýšit o 205 Kč měsíčně

Zatímco v posledních letech byl růst důchodů omezen díky snahám ušetřit peníze a snížit schodek státního rozpočtu, od příštího roku (tedy od 1. 1. 2015) plánuje vláda návrat zpět k původní praxi pravidelného zvyšování důchodů. V roce 2015 by toto pravidelné navýšení vycházelo v průměru na cca 150 Kč. Vláda zároveň ale schválila mimořádné navýšení, které má alespoň částečně kompenzovat pomalejší růst důchodů v předchozích dvou letech (2013 a 2014).

Vládní návrh nyní ještě musí projít schválením v poslanecké sněmovně, ale tam mají vládní strany většinu, se schválením tohoto navýšení by tedy neměl být velký problém. I když už nyní zaznívají hlasy, že plánované navýšení je příliš nízké. Například předseda Rady seniorů ČR Zdeněk Pernes uvádí, že částka by se měla pohybovat nejméně někde kolem 280 Kč měsíčně, aby se tím kompenzoval propad z posledních dvou let.

Zvýšení důchodů v roce 2015 bude stát 5 miliard korun

Průměrný důchod byl v ČR v lednu 2014 ve výši 10 970 Kč. Průměrné navýšení o 205 Kč by tedy znamenalo růst průměrného důchodu na částku 11 175 Kč. Vzhledem k objemu finančních prostředků, které státní rozpočet vydává na úhradu důchodů, to současně znamená, že na důchody bude muset být uvolněno o 5 miliard korun více.

Jen pro představu, například v lednu 2014 pobíralo nějaký důchod 2 860 000 obyvatel. V tomto celkovém součtu jsou zahrnuty jak starobní důchody, tak i invalidní, sirotčí, vdovské nebo vdovecké důchody. Lidí, kteří pobírali starobní důchod, je celkem 1 730 000. Při průměrném důchodu ve výši 10 970 Kč tak měsíčně stát vydá na důchody 18 978 100 000 (tedy cca 19 miliard korun), což za rok představuje přibližně 228 miliard korun.

Zvýší se platby za státní pojištěnce

Kromě samotné valorizace důchodů vláda současně rozhodla i o navýšení platby, kterou stát platí za státní pojištěnce. Tyto platby by měly vzrůst o 58 Kč měsíčně ze současných 787 Kč na 845 Kč. Tím by se měl zvýšit příjem systému veřejného zdravotního pojištění o cca 2,1 miliardy korun za rok 2015. Tyto prostředky budou použity na kompenzaci výpadku příjmů poskytovatelů lůžkové zdravotní péče z regulačních poplatků za hospitalizaci, které byly zrušeny nálezem Ústavního soudu, což přispěje ke stabilizaci hospodaření zdravotnických zařízení.

Jak se budou zvyšovat důchody v dalších letech?

Společně s rozhodnutím o jednorázovém navýšení důchodů v roce 2015 se vláda rozhodla vrátit zpět k praxi z minulých let, která byla dočasně zrušena v rámci úsporných opatření. I v následujících letech by se tak měly důchody zvyšovat pravidelně každý rok vždy o míru inflace (ta se do výpočtu zohlední celá) a dále pak o jednu třetinu růstu průměrné mzdy. Zvýšení se týká

jak starobních důchodů, tak i těch invalidních, sirotčích nebo vdoveckých a vdovských.

Jak jsou na tom důchodci jinde?

V České republice mají lidé na starobní důchod nárok ve chvíli, kdy dosáhnou potřebné doby pojištění, což je aktuálně 25 roků. Tím se Česká republika řadí mezi země, kde jsou podmínky pro odchod do důchodu poměrně příznivé. V některých jiných evropských zemích je požadována doba pojištění často i 40 roků. A ten, kdo nezíská potřebný počet let pojištění, pak nemá nárok na penzi, a je odkázán jen na sociální dávky, které jsou podstatně nižší než minimální důchod. V Nizozemí a v Belgii je dokonce minimální doba stanovena na 45 roků. To by u běžného vysokoškoláka, který studuje do 25 roků, znamenalo odchod do důchodu nejdříve v 70 letech.

Zdroj: <http://socialni-davky-2014.eu/valorizace-duchodu-od-1-1-2015-jak-se-zvysi-duchody/>

Vláda schválila výměnu průkazů pro postižené bez posudků

Lidé s postižením, jejichž speciální průkazky pro handicapované platí maximálně do konce příštího roku, by měli automaticky dostat nové průkazy. Úřady práce by jim je měly vyměnit bez posuzování zdravotního stavu. Výhody, které k průkazu patří, by měly zůstat zachovány. Počítá s tím novela o poskytování dávek postiženým, kterou schválila vláda.

Ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová Tominová (ČSSD) řekla, že schválení návrhu je dalším úklidem po exministru Drábkovi. Nyní existuje několik typů průkazů pro handicapované a je v nich podle ministryně velký chaos. Kdyby nedošlo ke změně, muselo by podle ní asi 200 tisíc postižených do konce příštího roku měnit průkazky.

Vydávání průkazek změnila sociální reforma exmi-

nistra Jaromíra Drábka (TOP 09). Průkazy, které dokládaly nárok na určité výhody, měly platit jen do konce roku 2015. Novela stanovuje postup, jak se budou nynější typy průkazů měnit. Místo dřívějších průkazek TP, ZTP a ZTP/P úřady od roku 2012 vydávaly průkaz osoby se zdravotním postižením (OZP). Jako průkazka měla sloužit také sociální karta, která je ale už zrušená.

Od letoška úřady lidem průkaz vymění až poté, co jejich stav zhodnotí posudkoví lékaři správy sociálního zabezpečení. Od příštího roku by proto podle návrhu úředníci měli držitelům novou průkazku dát automaticky. Lidé by měli mít nárok na stejný typ průkazu, jaký měli v minulosti, tedy TP, ZTP či ZTP/P.

Od roku 2016 se průkazy automaticky měnit nebudou.

Na průkazce by nově nemělo být rodné číslo, ale jen datum narození. Symboly některých postižení jako hluchota či hluchoslepota by na ní byly jen tehdy, pokud by o to člověk požádal. Podmínkou přidělení příspěvku na mobilitu by už také nemělo být držení průkazky, ale spíš nárok na ni.

Úřady práce by měly příjemce příspěvku na mobilitu k výměně průkazu vyzvat. Lidé dostanou dopis do vlastních rukou. V něm bude popsáno, jak mají nárok na vydání nové průkazky doložit. Pro ostatní žadatele bude speciální tiskopis. Vše vyřídit bude ale nejspíš nutné příští rok. Od roku 2016 se průkazy už totiž automaticky měnit nebudou, bude následovat nové řízení s posouzením zdravotního stavu.

Novela by měla začít platit od ledna. Ministerstvo práce navrhuje, aby předlohu Sněmovna schvalovala hned při prvním projednávání, tedy v takzvaném prvním čtení. V roce 2011 mělo podle statistik ministerstva průkaz mimořádných výhod 454 525 lidí. Po roce 2012 mělo nárok na nové průkazky kolem 450 tisíc osob. Některým držitelům se totiž zlepšil zdravotní stav a jiní zemřeli, zdůvodnili nižší počet autoři chystané novely.

Držitelé průkazů TP mají místo k sezení v hromadné dopravě a nemusí čekat na úřadech ve frontě. Lidé s průkazkou ZTP by k tomu měli mít městskou dopravu zdarma, na vlaky slevu 75 procent a na autobusy

62 procent. K průkazu ZTP/P pak patří ještě bezplatná přeprava průvodce či vodícího psa, neslyšící mohou mít ročně 24 hodin bezplatného tlumočení na úřadech či u lékaře. Držitelé průkazů nemusí také vždy dodržovat zákaz zastavení či stání, mohou parkovat na vyhrazených parkovištích, nemusí v určitých případech platit dálniční známku, televizní a rozhlasové poplatky či paušály za telefon.

Zdroj: aktualne.cz, MPSV

Senát schválil zrušení zdravotnických poplatků

Senát schválil zrušení regulačních poplatků u lékařů a za recept v lékárnách. Od ledna příštího roku by měl zůstat pouze 90korunový poplatek za návštěvu pohotovosti. Pro hlasovalo 44 senátorů. V listopadu normu o zrušení regulačních poplatků podepsal i prezident.

Vláda měla zrušení regulačních poplatků v programovém prohlášení. Výpadek příjmů poskytovatelů zdravotních služeb chce kompenzovat skrze změny úhradové vyhlášky.

Regulační zdravotnické poplatky byly zavedeny v roce 2008 za vlády premiéra Mirka Topolánka, kdy Ministerstvo zdravotnictví vedl Tomáš Julínek. Sociální demokraté i komunisté se neúspěšně pokoušeli zrušit poplatky již v minulosti.

Sněmovna normu schválila koncem září.

Senátoři podpořili rovněž odklad zavedení povinných elektronických receptů o tři roky do roku 2018 a novelu o regulaci zdravotnických prostředků, pro něž má být zaveden jednotný registr.

Zdroj: Novinky.cz

ZDRAVÍ

Ombudsman pro zdraví začne nově pomáhat nemocným i zdravotníkům

Ačkoliv je české zdravotnictví na velmi vysoké úrovni, ne vždy vše funguje tak, jak má. A tak neustále dochází k situacím, kdy jsou přes platné zákony překročena, či dokonce ignorována práva pacientů a mnohdy i samotných zdravotníků. Většina lidí se totiž neumí bránit a mnozí zdravotníci či vedení zdravotnických zařízení toho zneužívají. Proto vzniklo nezávislé centrum ombudsmana pro zdraví, které má pomáhat jednotlivcům i skupinám v domáhání se jejich práv.

Většina lidí totiž ani v dnešní době neví, na co všechno má ze zákona nárok a kde hledat pomoc v případě nespokojenosti. Vznikem Kanceláře ombudsmana pro zdraví se tak rozšířily možnosti občanů domáhat se řešení sporů o úhradu péče, o její poskytnutí či kvalitu. „Jsme připraveni s pomocí právních poradců a patientských spolků ujmout se jakéhokoli případu a podat propracované a nezávislé doporučení,“ upozorňuje zřizovatel této nezávislé instituce MUDr. Martin Jan Stránský, MD FACP. „S domáháním práv nemocných máme již zkušenosti. Vyhráli jsme například spor, díky němuž se pacienti s roztroušenou sklerózou dočkali léčby i její úhrady, která jim byla nemocnicí odmítnuta,“ dodává Stránský.

Pro koho je určena pomoc

Pro jednotlivce, firmy, spolky, nadace, lékaře a další zdravotníky, stejně jako zdravotnická zařízení. Veškeré poradenství je přitom bezplatné.

K podání žádosti je možné využít elektronické formuláře na stránkách www.ombudsmanprozdravi.cz, ale i klasické pošty (adresa Kancelář ombudsmana pro zdraví, Národní 11, 110 00 Praha 1).

Kdy lidé hledají nejčastěji pomoc

Za nejčastější omyly ve zdravotnictví jsou podle zahraničních průzkumů považovány nesprávné diagnózy,

zmařené chirurgické zákroky a pak také nestandardní chování ze strany zdravotníků, nerespektování práv pacientů, omezený dialog, ale i vysoký tlak na samotné zdravotníky.

KONKRÉTNÍ PŘÍPADY Z ČESKÉ PRAXE

1. Neposkytnutí „drahé“ služby

Lékař specialista vysvětlil pacientce, že jí již dále není schopen poskytovat nákladnou indikovanou léčbu. Zdravotní pojišťovna jej totiž pokutovala za překročení limitu. Doporučil jí, aby si našla jiného lékaře.

„Zákon neumožňuje lékařům, aby přerušili poskytování zdravotních služeb pacientovi, jehož léčba je nákladná. Pokud neexistuje možnost méně nákladné, ale stejně účinné léčby, pak by si měl lékař u zdravotní pojišťovny zvolenou léčbu obhájit, protože splňuje zákonné podmínky úhrady. Pacient také může stanovisko zdravotní pojišťovny napadnout sám. Rovněž je možné požádat zdravotní pojišťovnu o mimořádnou úhradu péče jinak nehrazené s odůvodněním, že jde o jedinou možnost péče v souladu s § 16 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Na pojišťovnu lze i podat stížnost u Ministerstva zdravotnictví,“ radí ombudsman pro zdraví.

2. Osudově chybná diagnóza

Lékaři ozařovali pacientku s rakovinou. Žena však místo toho trpěla vzácnou Wegenerovou granulomatózou, která jí postupně ničila ledviny. Když se na chybu přišlo, žena již nemohla podstoupit transplantaci v důsledku ozařování. „Vzhledem k vážnému poškození zdraví s důsledkem předpokladu zkrácení života, které chybná diagnóza způsobila, bylo logickým řešením obrátit se na soud,“ upozorňuje ombudsman.

3. Pacient jako objekt

Gynekoložka poslala těhotnou ženu na ultrazvuk do nemocnice. Zde bylo bez jejího souhlasu přítomno pět studentů, kterým lékařka oznámila, že plod je malý a mrtvý. S vyšetřovanou ženou nehovořila. Sestřička jí pak

poslala na kyretáž. Druhý den byla žena bez informací propuštěna domů. Při kontrole po 14 dnech objevila ženina gynekoložka v děloze zbytky plodu. „Za lékařské pochybení může pacient žádat náhradu nákladů spojených s léčením, ztrátou výdělku, bolestí a ztížením společenského uplatnění. Pokud řešení nebude úspěšné, lze se obrátit na zřizovatele nemocnice, například kraj, či se dovolávat svého práva soudně,“ upozorňuje na možnosti řešení ombudsman.

4. Porušení práv zdravotníků

Pacient opakovaně zanedbával kontroly u lékaře, na které byl objednáán, a předepsané léky užíval sporadicky. „Při úmyslném a soustavném nedodržování navrženého individuálního léčebného postupu, s nímž pacient souhlasil, může lékař (nebo zdravotnické zařízení) péči o pacienta ukončit. Nesmí tím však dojít k bezprostřednímu ohrožení života nebo vážnému poškození zdraví pacienta,“ vysvětluje ombudsman.

PRÁVA PACIENTA

- V České republice je všem pacientům garantována stejná zdravotní péče. Nikde vám nemohou odmítnout stejnou léčbu, která je indikována pro vaši diagnózu a dostávají ji pacienti jinde.
- Když nerozumíte tomu, co vám sděluje lékař či zdravotnický personál, máte právo ptát se a chtít lepší vysvětlení.
- Můžete si svobodně zvolit nejen svého praktického lékaře, zubaře či gynekologa, ale jakéhokoli lékaře (pokud to váš zdravotní stav dovolí).
- V případě, že nesouhlasíte s léčbou, můžete ji odmítnout. To neplatí v případě nutné a neodkladné péče.
- Máte právo získat kopii nebo výpis ze své zdravotní dokumentace a dalších materiálů, které souvisejí s vaším zdravotním stavem. Na totéž má právo zákonný zástupce nezletilých, opatrovník osob s omezenou svéprávností či osoba blízká.
- Recept vám může vystavit kterýkoli lékař, ale pokud nemá smlouvu s vaší zdravotní pojišťovnou, budete

si hradit léčiva sami. Toto neplatí v případě nutné a neodkladné péče, kdy jsou pojišťovny povinny recepty proplatit v plné výši.

- Nezletilý či osoba s omezenou svéprávností mají právo na to, aby s nimi v nemocnici byl nepřetržitě někdo blízký.
- Sanita se musí k nemocnému dostat v limitu 20 minut.
- Máte právo, aby vás lékař předem informoval o tom, kolik stojí nejen zcela nehrazené, ale také částečně hrazené zdravotní služby z veřejného zdravotního pojištění, a o tom, jak je budete platit.
- Máte právo kontrolovat, co bylo hrazeno z vašeho účtu u zdravotní pojišťovny.

POVINNOSTI PACIENTA

- Vaší povinností je dodržovat navržený individuální léčebný postup.
- Musíte se řídit vnitřním řádem zdravotnického zařízení.
- Vaší povinností je uhradit poskytovateli cenu zdravotních služeb nehrazených nebo částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění nebo jiných zdrojů, které vám byly poskytnuty s vaším souhlasem.
- Musíte pravdivě informovat ošetřujícího zdravotnického pracovníka o dosavadním vývoji zdravotního stavu, včetně informací o infekčních nemocech.
- Musíte sdělit ošetřujícímu zdravotnickému pracovníkovi, zda užíváte nějaké léčivé přípravky, včetně návykových látek.
- Musíte ošetřujícího zdravotnického pracovníka informovat o zdravotních službách poskytovaných jinými zdravotnickými zařízeními.
- Během hospitalizace nesmíte požívat alkohol nebo jiné návykové látky.
- Na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře je v odůvodněných případech vaší povinností podrobit se vyšetřením za účelem prokázání případného vlivu návykových látek.

- Na základě výzvy jste povinni prokázat svou totožnost občanským průkazem (neplatí při poskytování neodkladné péče).
- Ve zdravotnických zařízeních platí zákaz kouření.

Zdroj: Novinky.cz

HAF

SLUŽEBNÍ PLEMENA PSŮ PRO HANDICAPOVANÉ (16. část)

Bernský salašnický pes je rodinný přítel a dobrý hlídač

Tento statný tříbarevný pes s dobráckou povahou pochází z předhůří švýcarských Alp. Jeho původ není přesně znám, za přímého předka je nejčastěji považován bernský domácí pes. V zemi helvétského kříže pásli svá stáda skotu salašníci, kteří odpradáвна vlastnili velké psy. Využívali je hlavně k doprovodu stád a tito psi rovněž udržovali stádo pohromadě, vyhledávali zaběhlé kusy a působili také jako jeho ochránci. Později sloužili především k tahu, když byli zapřaháni do vozíku a dopravovali mléko do sýráren. Pastervečtí psi salašníků se však po staletí křížili s domácími psy obyvatel z údolí, a proto má toto plemeno vlastnosti jak domácích, tak pasterveckých psů. V druhé polovině 19. století však nastal útlum chovu těchto psů, naštěstí drsní horalové se jen tak nechtěli vzdát svého tříbarevného pomocníka a stále si ho hýčkali na svých osadách daleko od civilizace. Mezi ně patřila i osada a hostinec Dürrbach u Riggisbergu, jejíž psi byli proslulí v širokém okolí, v Bernu nevyjímaje. A tak se na začátku 20. století zrodil název dürrbachský pes, který v roce 1913 získal své dnešní jméno – bernský salašnický pes. Dnes je tento pes rozšířeným a oblíbeným nejen ve Švýcar-

sku, ale také po celé Evropě i na jiných kontinentech.

Je to poměrně velký pes mohutné stavby těla, silný a pohyblivý. Hlava je obdařena silnou lebkou a středně dlouhým čenichem. Mandlovité oči jsou tmavé, uši středně velké, převislé a vysoko nasazené, trojúhelníkového tvaru. Bernský salašnický pes má pevný a rovný hřbet, nápadný je i hluboký hrudník. Ocas je dlouhý, dosahující alespoň k hlezennímu kloubu, bohatě osrstěný, v klidu svěšený, při pohybu nesený v úrovni hřbetu nebo mírně nad ním. Srst je dlouhá, trikolorového zbarvení (s převahou černé barvy, s hnědočervenými a bílými znaky v obličeji, na hrudi a končetinách), může být mírně zvlněná. Ideální výška v kohoutku činí 64–70 cm u psa a 60–63 cm u feny. Hmotnost tohoto plemene se pohybuje kolem 55 kg u psa, feny váží kolem 45 kg. Dožívají se věku 10–12 let.

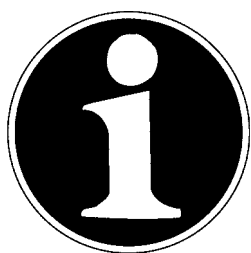
Bernský salašnický pes je klidný, dobromyslný, nebojácny a neobyčejně přátelský. Dnes je všeobecně vyhledáván jako výborný společenský a rodinný pes, který dokáže být i ostražitým hlídačem. Vůči všem důvěrně známým osobám se chová velmi přítulně a mírumilovně. K cizím lidem je zpočátku nedůvěřivý a udržuje si od nich odstup, nikdy se však neprojevuje agresivně. I ve společnosti ostatních psů je klidný a přátelský, k dalším domácím zvířatům je velmi tolerantní a nemá žádné sklony je lovit. Tento pes je rovněž vhodný i pro děti, které má velmi rád a dokáže s nimi dlouho dovádět. Je velmi poslušný a dobře ovladatelný, schopný výcviku, bývá využíván především jako záchranář, zvláště při práci v lavinách. V roli doprovodného psa je také vynikajícím průvodcem handicapovaných a seniorů, hojně se uplatňuje i v canisterapii.

Přestože péče o srst tohoto dlouhosrstého psa nepatří mezi nejnáročnější, je třeba se jí skutečně pravidelně věnovat. Občas je totiž nutné mu vystříhávat nadbytečné chloupky, vyrůstající mezi polštářky prstů na nohou tak, aby nebránily ve volném a pohodlném pohybu. Bernský salašnický pes sice nemá nijak přemrštěné nároky na množství pohybu, ale potřebuje mít možnost volně se proběhnout, vyběhat se a zaskotačit si ve volné přírodě. Navíc potřebuje mnoho prostoru, z tohoto

důvodu se například nehodí do městského bytu. Může být tedy celoročně držen venku s podmínkou, že bude mít k dispozici zateplenou boudu, ale neměl by být celý den zavřený v kotci. Je to zkrátka pes, který potřebuje trávit se svým pánem a jeho rodinou pokud možno co nejvíce času.

Zdeněk Sedláček

INFORMACE

Novinky v oblasti kompenzačních pomůcek

OCHRANNÉ SILIKONOVÉ ŠPUNTY DO UŠÍ „MACKS“

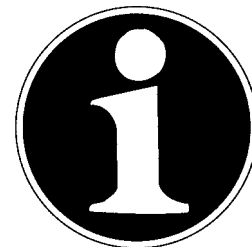
Silikonové tvarovací špunty se přizpůsobí tvaru každého ucha. Lékařem doporučené špunty

- těsní ve vodě
- pomáhají plavci chránit ucho
- zajišťují ochranu po operacích
- zmírňují nepříjemný pocit během letu
- chrání sluch v hluku až 22dB
- jsou nealergenní
- poskytují lepší, pohodlné nošení

VIBRAČNÍ NÁRAMEK

Vibrační BT náramek s časovým displejem skvěle kombinuje módu a nové technologie. Tento stylový náramek řeší problém s telefonem v kapse nebo tašce, který neslyšíte nebo necítíte jeho vibrace. Tento problém jednoduše řeší vibrační náramek na ruce. Pokud vám někdo zavolá, náramek zavibruje. Díky tlačítku na náramku můžete hovor přijmout nebo odmítnout, pokud jste zaneprázdněni. Na náramku je dále LCD displej, ten vám zobrazí ID číslo volajícího. Náramek vám zajistí navíc ochranu vašeho telefonu před ztrátou či

krádeží. Díky funkci „Link Loss Alert Function“, vás náramek vibrací upozorní, pokud je váš mobilní telefon od vás dál než 5 metrů. Vibrační BT náramek můžete nosit jako hodinky! Stačí jen přepnout tlačítkem. Náramek je vyroben z nerezové oceli a z plastu, určitě jím zaujmete okolí a přitom nezmeškáte žádný hovor. Náramek je určen pouze pro signalizování zvonění příchozích hovorů, nikoliv SMS!

Vlastnosti:

- vibruje při příchozím hovoru
- LCD displej (zobrazuje jméno volajícího z telefonního seznamu / číslo volajícího)
- LCD při přepnutí zobrazuje hodiny a tím slouží jako hodinky
- funkce proti ztrátě či krádeži telefonu
- může být nabíjen přes notebook nebo domácí počítač přes USB kabel nebo přes dodávaný AC adaptér
- může sloužit jen jako stylový náramek

Specifikace:

- primární funkce: Bluetooth náramek s vibračním strojkem a LCD displejem
- velikost LCD displeje: 22 mm
- Bluetooth: v2 & 1.2 – kompatibilní s v1.1, v1.2
- Bluetooth profily: Headset a Handsfree profil
- frekvenční rozsah: 2,4 GHz
- provozní doba: až 100 hodin
- rozměry: 16 mm x 65 mm (vnitřní průměr)
- váha: 75 g

Zdroj: <http://www.pomuckyproneslysi.cz/novinky/>

OSOBNOSTI ZE SVĚTA HLUCHOSLEPÝCH

Robert J. Smithdas

Robert J. Smithdas, americký hluchoslepý básník, spisovatel a lektor, zemřel 17. 7. 2014 ve věku 89 let.

Byl to pozoruhodný muž, který ovlivnil mnoho lidí v komunitě hluchoslepých. Patřil k nejvýznamnějším hluchoslepým aktivistům a svůj život zasvětil snaze o zlepšování služeb a příležitostí pro hluchoslepe.

Betsy L. McGinnity, ředitelka tréninkového a vzdělávacího programu na Perkins School for the Blind v Massachusetts, oceňuje Smithdasův přínos nejen pro hluchoslepe, ale i pro všechny vzdělávací a rehabilitační pracovníky školy: „Robert dosáhl značných úspěchů jako básník a spisovatel a nás naučil mnoho o tom, jaké je to být hluchoslepý. Mnoho našich zaměstnanců stále těží z jeho cenných rad a zkušeností. Spolupráce s ním byla pro nás všechny obohacující. Jeho odkaz je nedozírný.“

Robert J. Smithdas se narodil 7. 6. 1925 v Pittsburgu v USA. Ve 4 letech ztratil zrak a částečně i sluch po prodělané meningitidě. V 16 letech nastoupil na Perkins School, kde získal středoškolské vzdělání a mimo jiné byl i úspěšným členem zdejšího zápasnického týmu. Ve studiu pokračoval na St. John's University a následně získal ještě magisterský titul na New York University.

Společně s Helen Kellerovou se zasloužil o založení Národního centra Helen Kellerové pro mladé a dospělé hluchoslepe, které bylo otevřeno v roce 1969. Smithdas zde dlouhá léta pracoval, věnoval se především otázkám vzdělávání, a to až do odchodu do důchodu v roce 2008. Kromě toho spolupracoval i s dalšími institucemi, např. s World Blind Union, American Association of the Deaf-Blind nebo Industrial Home for the Blind. Vydal několik básnických sbírek a svůj život popsal v autobiografii *Life at My Fingertips*. V roce 1960–61 získal ocenění „básník roku“ a v roce 1965 byl jmenován „handicapovaným Američanem roku“.

O životě Roberta J. Smithdase si více můžete přečíst v Dotecích č. 46, v rubrice Hluchoslepé osobnosti.

Pro Doteky zpracovala Hana Dvořáková
Zdroj: <http://www.perkins.org/news-events/news/perkins-honors-passing-of-smithdas.html>

ZE SVĚTA

Evropské fórum zdravotně postižených

Evropské fórum zdravotně postižených (European Disability Forum – EDF) bylo založeno organizacemi zdravotně postižených osob na základě poznání, že je třeba vytvořit v rámci Evropské unie (EU) opravdu reprezentativní poradní orgán se širokým mandátem a aktivním přístupem k problematice zdravotního postižení. EDF je registrováno podle belgického práva jako mezinárodní nezisková organizace. Její stanovy byly podepsány 6. května 1996 a 1. ledna 1997 začala pracovat.

Cíle EDF

Všechny návrhy, aktivity, iniciativy a programy EU ovlivňují přímo nebo nepřímo životy zdravotně postižených občanů Unie. Cílem EDF je v souladu s principy zákazu diskriminace zajistit dodržování lidských práv zdravotně postižených osob ve všech institucích, mezinárodních organizacích a agenturách Evropské unie. Jedním z hlavních úkolů EDF je vytvoření takového politického prostředí, ve kterém by bylo zdravotní postižení vnímáno v přímé souvislosti s rovnými příležitostmi – znamená to opustit představy o zdravotně postižených osobách jako pasívních příjemcích péče a přijmout model nezávislého způsobu života, rozšíření a posílení jejich pravomocí a rovnoprávnosti.

Vize EDF – rovnoprávné partnerství

Pro dosažení stanoveného cíle je nezbytné, aby Evropské fórum zdravotně postižených poskytovalo

podrobné informace o organizaci a jejích aktivitách svým členům na všech úrovních a úzce spolupracovalo s externími partnery, a to zejména s evropskými institucemi a vládami jednotlivých členských zemí. Z tohoto důvodu je EDF vlastní pojem „občanský dialog“. EDF neřídí přímo klíčové projekty – tato činnost patří do sféry působnosti jednotlivých členských organizací, ale zaměřuje se na společné aktivity a iniciativy, které přesahují možnosti a kompetence všech nebo většiny jejích členů. EDF plní navíc ještě další funkci: poskytuje nevládním organizacím informace a kontakty s cílem napomoci realizaci jejich individuálních nebo společných projektů v určených oblastech.

Zásady EDF

Stanovy EDF garantují demokratické zastoupení a přímé zapojení zdravotně postižených osob i rodičů těch z nich, které nemohou samy hájit své zájmy, což se odráží také ve způsobu práce Evropského fóra: základní myšlenka a smysl jeho existence se odvíjí od pravidla č. 18 Standardních pravidel OSN pro vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením:

„Státy by měly uznat právo organizací osob se zdravotním postižením reprezentovat osoby se zdravotním postižením na národní, regionální i místní úrovni. Státy by také měly uznat poradní roli organizací osob se zdravotním postižením při rozhodování o záležitostech, které se týkají zdravotního postižení.“

Členské organizace EDF

Evropské fórum zdravotně postižených má v současné době 87 členských organizací. Jsou mezi nimi evropské nevládní organizace, které působí v oblasti zdravotního postižení, a národní rady zdravotně postižených osob ze všech členských zemí Evropské unie a zemí patřících k Evropské ekonomické oblasti (EEA).

Organizační struktura EDF

Nejvyšším orgánem EDF je valné shromáždění, které se schází jedenkrát ročně. Je tvořeno 90 delegáty z členských organizací a organizací se statutem pozorovatele.

Hlavním řídicím orgánem je Rada EDF, která je ve své činnosti vázána směrnicemi valného shromáždění. Tato volená rada je složená ze 17 zástupců národních rad a 15 představitelů evropských nevládních organizací, které hájí zájmy skupin s různými typy zdravotního postižení. Rada se schází dvakrát ročně, hostitelem zasedání je vždy národní rada v té členské zemi EU, která jí právě předsedá. Tento rotační princip umožňuje aktivistům hnutí zdravotně postižených osob v jednotlivých zemích navázat užší vztahy s reprezentanty z ostatních evropských zemí a zároveň přispívá k větší informovanosti sdělovacích prostředků ve všech zemích EU.

Výkonný výbor EDF je zodpovědný za řešení každodenních záležitostí. Předkládá zásadní návrhy Radě EDF a řídí práci sekretariátu. Má celkem 11 členů a schází se 4–5krát ročně.

Sekretariát EDF podporuje svou činností všechny řídicí orgány, stálé výbory a komise. Mezi jeho povinnosti patří i monitorování vývoje v rámci institucí EU, podpora a poskytování informací členským organizacím i veřejnosti a organizační zabezpečení všech zasedání v rámci EDF.

Předseda EDF, kterým je v současné době Yannis Vardakastanis, je volen vždy na dva roky.

Metody práce, informace a konzultace

EDF koordinovalo v roce 1997 širokou kampaň vztahující se k Mezivládní konferenci a revizi Smlouvy o Evropské unii – aktivity v této oblasti pokračují i nadále a soustřeďují se na optimální využití ustanovení této Smlouvy ve prospěch zdravotně postižených osob.

Činnost EDF probíhá z velké části v pracovních skupinách, které se zabývají jednotlivými specifickými otázkami. Patří mezi ně například legislativa, problematika zdravotně postižených žen, revize Mezinárodní klasifikace poruch, postižení a handicapů, informační společnost atd.

Před přijetím jakéhokoliv kolektivního rozhodnutí jsou konzultováni všichni členové EDF, a to buď prostřednictvím řídicích orgánů, nebo se mohou vyjádřit písemně.

EDF vydává pravidelně vlastní časopis a poskytuje informační servis. Dvakrát měsíčně dostávají členové interní zpravodaj s informacemi a zprávami o nových politických iniciativách, připravovaných akcích, zásadních změnách, záležitostech Evropské unie a aktivitách členských organizací.

Další velmi podrobné informace o této organizaci, jejích aktivitách a projektech lze získat na adrese <http://www.edf-feph.org>.

Na uvedené stránce je také seznam všech členských organizací EDF s kontaktními adresami a odkazy na jejich webové stránky.

Zdroj: <http://www.nrzp.cz/o-nas/organizace-jichz-je-nrzp-cr-clenem/549-european-disability-forum-evropske-forum-zdravotne-postizenych.html>

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

JUBILEA

V prvním čtvrtletí roku 2015 oslaví svá životní jubilea tito členové, klienti a přátelé LORM z.s.:

- 10 – Jana Kellnerová, Chrudim
- 50 – Bohuslav Dohelský, Praha
- 65 – Júlia Skopalíková, Přerov
- 65 – Marie Biedermannová, Heřmanův Městec
- 75 – Irena Kráčmarová, Mimoň
- 80 – Petr Baráček, Praha
- 82 – Antonín Ambrůžek, České Budějovice
- 85 – Maria Höferová, Praha
- 86 – Bohumil Volf, Bohumín-Záblatí
- 88 – Olga Klausová, Liberec
- 90 – Marie Shonová, Praha
- 91 – Vlasta Maňhalová, Praha
- 92 – Marie Němcová, České Budějovice
- 92 – Růžena Čermáková, Praha

Vážení oslavenci, do dalších let Vám upřímně přeje-
me hodně zdraví, spokojenosti a radosti ze života!

Rozloučení

Dne 24. října 2014 nás navždy opustila naše dlouholetá klientka, paní Květoslava Krejčová z Brna. Ráda se účastnila klubových setkání, těšila se na letní pobyty, dokonce ani v pokročilém věku s námi neváhala vyrazit v doprovodu syna na zasněženou Vysočinu, nepřízní mrazu a osudu navzdory. Vždy dobře naladěná, s úsměvem na tváři a srdcem na dlani přijímala drobné radosti života s nadšením a pokorou.

Budete nám chybět, milá paní Květuško!

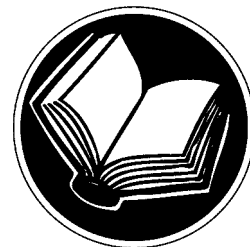
Za Brňáky a všechny další, kteří Vás znali a měli rádi

*Zdena Jelínková
metodička LORM z.s.*

Vzpomínka

V srpnu nás opustila paní Elena Krupská. Na pobyty kvůli svému zdravotnímu omezení nejezdila, tak jste ji asi neznali. Ona však znala vás. Jak? Moc ráda poslouchala vaše díla přihlášená do Ceny Hieronyma Lorma i vaše příspěvky v Dotecích a jejich prostřednictvím se s vámi seznamovala. Nad vašimi životními příběhy ráda přemýšlela. Narodila se už v roce 1920 v jedné z obcí na východním Slovensku, na kterou ráda vzpomínala. Krásnou a čistou slovenštinou, kterou si udržela, přestože bydlela již dlouhá léta v Praze, poutavě vyprávěla o svém dětství, o škole, o způsobu života před mnoha lety...

Nejvíce mě zaujalo, když mluvila o jakémsi ovocném stromu „drieni“, který se v jejím rodišti hojně vyskytoval. Hledala jsem informace na internetu a překvapilo mě, kolik názvů je na Slovensku od něho odvozeno (Drienovský potok, obce Drienov, Drienovec, Drienovo, Drienica nebo ulice Drieňová, dokonce i vrch Drieň a přírodní rezervace Drieň). Česky se jedná o dřín – strom či keř rostoucí zvláště v jižní Evropě, u nás zákonem chráněný. Paní Elena vzpomínala na stráně na jaře pokryté krásnými žlutými květy dřínu a na vaření marmelády ze sytě červených plodů. Plody, česky dřínky, mají vysoký obsah vitamínu C a mohou se jíst jak syrové, tak kompotova-

né. Vyrábí se z nich i likéry, vína a pálenka a užívají se v léčitelství, dokonce pražené sloužily jako náhražka kávy. Dřín jsem neznala, ale už vím, že roste v Chorvatsku a také tam využívají jeho plody, dokonce jsem si ho všimla v areálu jedné pražské nemocnice.

Už vždycky, když uvidím dřín, na paní Elenu vzpomenu...

*Jana Kašparová
terénní sociální pracovnice Praha*

ZÁLIBY LÉČIVÉ A AROMATICKÉ BYLINY

Anýz pomáhá proti kašli a nadýmání

Tato silně aromatická bylinka je známým kořením. Poskytuje semena výrazně kořenité chuti, která se přidávají do zavařenin, kompotů a lihovin. Nejvíce se používají k pečení různých druhů chleba a cukrovinek, včetně vánočního cukroví. Díky svým velmi dobrým léčivým účinkům proti kašli, nadýmání a uvolňování křečí je anýz též oblíben, zejména v lidové medicíně.

Anýz vonný (latinsky *Pimpinella anisum*), běžně též uváděný jako bedrník anýz, je jednoletá bylina, dorůstající do výšky 30–60 cm. Vyznačuje se třemi rozdílnými tvary listů na přímé pýřité lodyze. Spodní listy jsou jednoduché, srdčitě okrouhlé a zubaté, prostřední jsou jednoduše zpeřené a horní trojčetně peřenosečné. Lodyha je zakončena drobnými bílými květy, uspořádanými do okolíků se 7–15 paprsky. Po odkvětu se mění v plody, kterými jsou štětinatě brvitě, oválné a žebernaté, zelenavě šedé až žlutohnědé dvounažky.

Pochází pravděpodobně z východního Středomoří a ze Středního východu, kde jeho semena využívaly různé starověké národy. Dnes se anýz pěstuje v různých částech světa, a to hlavně v celé oblasti Středomoří (nejvíce na Balkáně a ve Španělsku), dále v Indii a v Mexiku. V omezené míře se pěstuje i v České republice, především

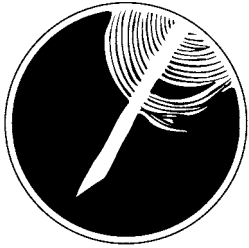
při ekologickém systému hospodaření v teplejších oblastech. Kvete v červenci a v srpnu.

Nejvhodnější doba sběru anýzu je během srpna a září, a to po odkvětu, těsně před dozráním semen. Otrhaná semena necháme 4–5 dní dozrát a pak je sušíme v tenké vrstvě na vzdušném místě ve stínu při teplotě do 40 stupňů Celsia. Po dokonalém usušení semena anýzu skladujeme v dobře uzavřených nádobách na suchém a temném místě, chráněném před myšmi, pro které jsou neodolatelnou pochoutkou. Během skladování je rovněž nutné semena občas prohlédnout, zda neplesniví.

Anýz patří mezi velice staré a vyhledávané léčivé rostliny. Napomáhá odkašlávání a odhlehování, navíc má mírné antiseptické účinky na nemocné průdušky. Rovněž příznivě působí při žaludečních kolikách, zvyšuje tvorbu trávicích enzymů, velmi dobře léčí nadýmání a podporuje tvorbu mateřského mléka. Má příjemnou chuť i vůni, proto se hojně používá v dětském lékařství. Dále anýz upravuje chuť různých léčivých přípravků a čajových směsí. Anýzová silice se přidává do četných sirupů, kapek i pastilek proti kašli, taktéž je nedílnou složkou emulzí a mastí, používaných při některých kožních onemocněních. Nemá prakticky žádné vedlejší účinky na lidský organismus, pouze těhotné ženy by jej neměly užívat. U citlivých jedinců mohou po kontaktu této byliny nebo silice s pokožkou vznikat alergické záněty, které jsou někdy vyprovokovány nebo zesíleny působením slunečního záření. Nadměrné užívání silice může způsobit nevolnost a zvracení. Nicméně při běžném dávkování a správném užívání je anýz ve všech formách zcela bezpečný.

Jako léčivá a kořeninová bylina má anýz za sebou dlouhou historii. Ve starověku byl součástí protijedů a věřilo se, že má uspávací a omlazovací účinky. Do Evropy anýz prokazatelně přivezli staří Římané, kteří jím kořenili pečivo, aby jeho ostrost podpořila proces trávení. V 11. století měl anýz prý tak vysokou cenu, že jeho dovoz byl do Anglie zdaněn. Na základě historických záznamů víme, že ve 14. století se už anýz ve střední Evropě běžně pěstoval a mimo jiné byl používán nejen do pečiva, ale také jako důležité koření při výrobě

medoviny. Na začátku 20. století byly velice oblíbené anýzové bonbóny proti kašli a anýzový olej se vtíral do vlasů proti vším. Žvýkání anýzu dezinfikuje a odstraňuje zápach z úst a osvěžuje dech.

Zdeněk Sedláček

Z LITERÁRNÍ ČINNOSTI HLUCHOSLEPÝCH LORMÁKŮ

Doteky

Miluju pole rozkvetlých vlčích máků
i letní večery u stolku se svíčkou v zahradě.
Miluju stříbrný hlas vody skákající v potůčku
i klapot podkov koní cválajících po dlažbě

Miluju vůně květin a ráda stromy objímám,
vůně jehličí i barvy podzimního listí.
Miluju staré půdy, stodoly, poklady, na které už prach
usedá
a já vím, že kdysi znamenaly kus lidského štěstí.

Miluju západ slunce nad obzorem,
když vím, že po každé noci denní rozbřesk začíná.
Miluju, když přítel má radost a v jeho očích jiskra
zaskví se,
vím, že lásku nalézat, to mít otevřené srdce znamená.

Václava Turková
1. místo CENA ODBORNÉ POROTY, kategorie POEZIE
CENA HIERONYMA LORMA 2014

Podoby lásky

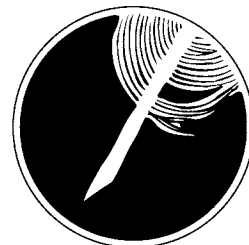
Tisíceré podoby lásky. Od nepaměti až po dnešek i pro věky příští.

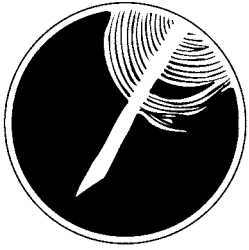
Nevyčerpatelný zdroj inspirace pro umělce i filozofy. Láska mateřská, láska k vlasti, láska k bližnímu. Láska milenecká, láska neopětovaná, vášnivá, zhrzená, opičí, láska až za hrob. Nedá se vyčíslit, spočítat, vměstnat do tabulek, a přece se dotkne prakticky každého člověka. Je to záležitost citu, pocitů, obrazně řečeno je to záležitost srdce. Přesto ji vnímáme svojí myslí, komponujeme umělecká díla nevyčíslitelné hodnoty, mudrujeme a filozofujeme. Avšak vnímavost není dána každému ve stejné míře. Někdo je lhostejný, jiného dokáže strhnout až k sebezničení. Někdo si hledí hlavně sám sebe, jiný by se láskou rozdal a pomáhal druhým všude tam, kde je to zapotřebí. Nemyslím si, že by v lidech dnešních dnů bylo lásky, a zejména lásky člověka k člověku, méně než v dobách dávno minulých. Pouze pod rubrikami, číslly a dnešním způsobem hodnocení člověka se jaksi ztrácí. Majetek a moc je docela dobře vidět, lásku člověka k člověku však nalezneme, budeme-li chtít, budeme-li vnímaví a pozorní.

Při takovýchto úvahách si často vzpomenu na jednoho hodného a velice skromného člověka z naší ulice. I přes svůj těžký život oplýval láskou k lidem. Byl velice chudý, neměl nic, a tak pomáhal alespoň dobrým slovem. Utěšoval lidi z okolí, když se dostali do nějaké těžké životní situace. Také si vždy kladu otázku, zda si dostatečně všímáme takovýchto skromných lidí oplývajících lidskostí. Tenhle člověk z naší ulice se jmenoval František.

Byl to tak hodný člověk, že ho lidé považovali za podivína. Možná i za blázna. Hubený, trochu nachýlený, až jakoby pokroucený. Také občas pobýval v psychiatrické léčebně, lékaři si s ním nevěděli rady.

František byl chudý a velmi zbožný. V naší ulici ho všichni měli rádi, pro každého měl vlídné slovo, a když se v ulici stalo nějaké neštěstí, někdo onemocněl nebo někomu ze sousedů v ulici někdo zemřel, každého utěšoval. Říkával: Neplačte, tím život nekončí. Bydlel naproti, v domku svého bratra, měl jednu malou světličku s oknem do ulice. To okno bylo trochu zvláštní,

náhodní kolemjdoucí se před tím oknem někdy zastavili, možná nevěděli, co si mají myslet. František měl okno vyzdobené svatými obrázky, psanými modlitbičkami i zvláštními vzkazy. Lidé z ulice jen občas pohlédli, zda je v okně něco nového. Nikdo se nedivil, když se vždy v květnu v okně objevil československý a sovětský papírový praporek a poděkování Rudé armádě za naše osvobození. Takto okno zdobil i v době po takzvané sametové revoluci, kdy mnozí něco takového nebyli ochotni připustit. Přesto nikdo Františkovi nehuboval a neosočoval ho. Takoví lidé si možná jen pomysleli, že někomu za tím oknem „přeskočilo“.

Jenom my z ulice jsme věděli, proč má svoje okno takto vždy vyzdobené. František takovýmto způsobem vyjadřoval svoji vděčnost a připomínal ostatním, aby také nezapomněli a byli vděční za svůj život. Za německé okupace byl František nasazen do Německa na nucené práce. Když se blížil konec druhé světové války, spojenecké letectvo zesílilo nálety na německá města a továrny. Při jednom takovém náletu byl František zasypán troskami budovy. Byl tam zasypán několik dní, ale jako zázrakem přežil. Františka zachránil Bůh a sovětská Rudá armáda. To utrpení v Německu i dny mezi životem a smrtí pod těmi troskami však Františka poznamenaly na celý další život, dosti času pak strávil v nemocnicích, i jeho tělo bylo na první pohled poničené. V jeho duši se však neusídlila trpkost, ale vděčnost za to, že přežil. Statečně nesl osud chudého invalidy a měl v sobě ještě tolik lásky k životu, vděčnosti i víry, že ji rozdával všude tam, kde toho bylo třeba.

František měl jeden svůj veliký sen, chtěl se podívat do Svaté země, do kolébky křesťanství. A tak si ze skrovného důchodu šetřil na tu dalekou cestu. Často býval v domku sám a toho si povšimli zlí lidé. František byl na první pohled slabý a bezmocný, pro zloděje nepředstavoval nějakou vážnou překážku. Jednoho dne se do domku vloupaly dvě zlodějky, František se však ubránil. Jedna zlodějka sice utekla, ale tu druhou František přemohl a přivolal pomoc. Dopadlo to dobře.

tišek umřel. Se zaměstnanci pohřební služby jsem vešel do toho domku. František ležel na zemi v rohu své světničky, kde měl svaté obrázky a symboly křesťanské víry. Ležel trochu zkroucený, s hlavou v kaluži krve.

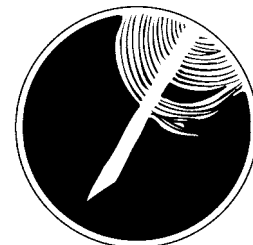
Lékař tu prý už byl, tak jsem Františka pomohl naložit. Pohřebákům jsem ještě dal tringelt za tuto službu. Uvědomil jsem si, jak byl na konci svého života František sám.

Nikdo nic nevyšetřoval, nikdo nenařídil pitvu. Vždyť byl nemocný, vždyť byl invalida, vždyť byl sám. Ano, byl sám, neskutečně sám.

Byl sám. Ale kde byli ti ostatní?

František Hynek

*1. místo CENA ODBORNÉ POROTY, kategorie PRÓZA
CENA HIERONYMA LORMA 2014*

VZKAZY MOUDRÝCH

**Vánoce nejsou o tom, jak je trávíš,
ale o tom, s kým je trávíš.**

řecké přísloví

RECEPTY

Vážení a milí čtenáři receptů, drazí ti, kteří je realizujete, Vánoce jsou tady a nelze jinak, než vedle nasycení duše radostí a láskou potěšit též tělo jídlem, v tomto období pak nejlépe cukrovím. Vybrala jsem pro vás vyzkoušené (a dávno sněžené) sladkosti, vyznačující se nejen výbornou chutí, ale rovněž rychlou přípravou. Až by se dalo říci, že je to fifty-fifty: stejně rychle uděláte jako zblajznete.

Tak dobrou náladu, dobrou chuť a šťastné a veselé vám všem přeje

Zdena Jelínková

Nepečená kakaová zrna s rumem

9 lžic mletého cukru

9 lžic rozpuštěného másla

9 lžic solamylu

1 lžíce kaka (nebo více či méně dle chuti)

3 lžíce mleté kávy

1 bílek (kdo nemá po ruce rozdělovač, může místo něj použít obyčejný trychtýřek)

rum podle chuti (ale s mírou, přátelé...)

čokoláda na vaření

Uvedené suroviny smícháme a vypracujeme z nich těsto. Vytvarujeme zrna (bochánečky, placaté kuličky, hrudky...), která následně namáčíme v rozpuštěné čokoládě. Čokoládu rozpustíme tak, že ji na kousky nalámeme do kastrolku, jehož dno potom ponoříme do vřelé vody. A po ztuhnutí zbaštíme dříve, než přijde návštěva, protože pak by nám nezbylo ani na ochutnání.

Mňamka ze sójových suků

A ještě jedna mňamka rychlovka, tentokrát ze sójových suků. Sójové suky nakrájíme na kolečka, omáčíme v rozpuštěné bílé nebo černé nebo mléčné čokoládě (suky se prodávají i ochucené, takže zvolte čokoládu dle vlastního gusta), na vrch položíme půlku vlašského ořechu nebo mandličku a necháme ztuhnout, teda jestli to vydržíte...

SMYSLŮPLNÉ VÁNOCE

LORM
SPOLEČNOST PRO HLUCHOSLEPÉ
SOCIETY FOR THE DEAFBLIND

Vánoční svátky jsou časem vyprávění příběhů a setkávání lidí kolem svátečních stolů.

Díky opravdovým přáním a společné vůli lidí k nám přicházely v letošním roce příběhy, které ozdobily naše všední dny a přinesly s sebou tolik očekávané zvuky i mihotavé barvy. Hluchoslepí o takových výjimečných dnech i příbězích vědí svoje...

Přejeme všem, aby byl příští rok rokem smysluplných příběhů, které uslyšíte, a krásy, kterou uvidíte.

NETRUBTEZBYTECNE.CZ

LHMS

Děkujeme, že nám pomáháte a netroubíte zbytečně!

klienti LORM z.s. www.lorm.cz

PF 2015

DOTEKY. Časopis LORM z.s., Zima, číslo 82. Vychází čtvrtletně.

Vydává: LORM – Společnost pro hluchoslepé z.s., Zborovská 62, 150 00 Praha 5.

Vychází v elektronické podobě.

Sponzorství je vítáno a za sponzorské dary předem děkujeme.

Naše bankovní spojení: Komerční banka Praha Smíchov, číslo účtu: 19-1451940207/0100.

Šéfredaktor: Zdeněk Sedláček, Chlum 13, 264 01 Sedlčany, zdsedlacekdoteky@seznam.cz.

Redakční rada: Zdeněk Sedláček (šéfredaktor), Zdena Jelínková (metodička), Mgr. Petra Zimermanová (ředitelka).

Za LORM z.s.: Mgr. Petra Zimermanová, Zborovská 62, 150 00 Praha 5, tel: 257 325 478

Grafická úprava: Michal Vondráček, Tomáš Zach a Fastr typo-tisk, Nad Budánkami II./13, Praha 5

Osoby s hluchoslepotou a se zrakovým handicapem odebírají časopis Doteky v rámci informačního servisu, který je součástí jejich sociální rehabilitace. V elektronické podobě je časopis bezplatně zasílán na odbory sociální a zdravotní péče.

Doteky v elektronické verzi jsou zasílány všem zájemcům zdarma.

Starší i nová čísla Doteků jsou zdarma veřejnosti přístupná na bezbariérových webových stránkách LORM z.s. ve formátech HTML, doc a PDF.

Objednávky přijímá LORM z.s., Zborovská 62, 150 00 Praha 5, email: kancelar@lorm.cz. Časopis je rozesílán na základě objednávky členům LORM z.s. a ostatním osobám a organizacím, včetně povinných výtisků. Na <http://www.lorm.cz/cs/doteky/> je k dispozici elektronická objednávka i ve formátu k vytištění.

Zaslané rukopisy, kresby a fotografie se archivují a vracejí pouze na vyžádání odesílatele.

Uzávěrka příspěvků do čísla 82 (Jaro 2015) je 15. 2. 2015.

Doteky vychází s pomocí nadačního příspěvku Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška. DĚKUJEME.

LORM z.s.

Zborovská 62

150 00 Praha 5

tel: 257 314 012

tel/fax: 257 325 478

REGISTRACE MINISTERSTVA

KULTURY ČR č. E 11000